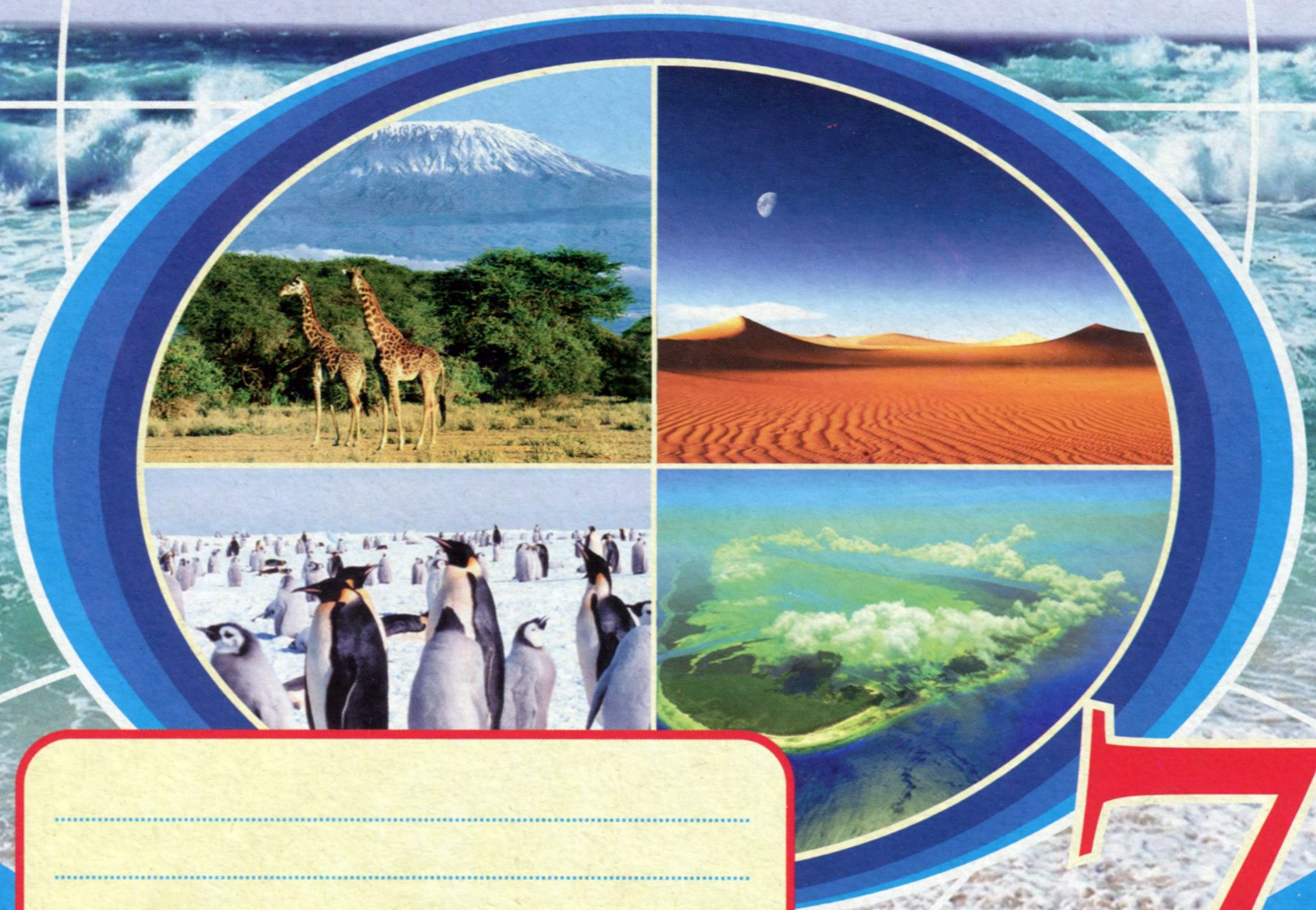

ГЕОГРАФІЯ МАТЕРИJKІВ І ОКЕАНІВ

практикум

Blank writing area with horizontal dashed lines for student notes.

клас

7

ЮНІ ДРУЗІ!

Під час виконання практичних робіт дотримуйтесь правил:

1. Ознайомтеся з темою, метою та обладнанням, необхідним для виконання роботи; «Основним обсягом знань та умінь» і завданнями.
2. Якщо ви не можете пригадати визначення окремих понять, скористайтесь географічним довідником.
3. Завдання виконуйте охайно. Відповіді мають бути логічними та обґрунтованими.
4. Роботи на контурних картах виконуйте відповідно до встановлених вимог:
 - а) усі підписи на контурних картах робіть чітко, друкарським шрифтом;
 - б) об'єкти суходолу підписуйте чорним кольором, а водні — синім;
 - в) працюючи з контурними картами, позначайте:
 - низовини — зеленим кольором;
 - височини — жовтим;
 - плоскогір'я — жовтогарячим;
 - гори — коричневим;
 - г) для роботи з контурними картами використовуйте олівці, кулькові ручки і туш різних кольорів;
 - г) більшість географічних об'єктів підписуйте вздовж екватора або вздовж паралелей;
 - д) назви населених пунктів підписуйте зліва або справа;
 - е) назви річок — уздовж течії в напрямку від витoku до гирла, а назви гір — уздовж простягання гірських хребтів;
 - е) якщо назви не вміщуються у потрібному місці, пишть їх в умовних позначеннях, а на карті ставте відповідні цифри.
5. Висновки після закінчення практичної роботи формулюйте чітко.
6. Пам'ятайте: найвищої оцінки заслуговує робота, яка містить правильні відповіді на завдання і належно оформлена.

Практичні роботи складаються з 3-х основних блоків:

1. «Навчальні досягнення учнів».
2. «Це потрібно знати!»
3. «Завдання».

Часто після завдань розміщується додатковий блок «Цікаво знати, що...».

У блоці «Навчальні досягнення учнів» подано вимоги до обсягу знань та умінь, необхідних вам для виконання практичних робіт.

У блоці «Це потрібно знати!» запропоновано теоретичний матеріал, який допоможе під час виконання практичних робіт.

У третьому блоці — всі завдання, обов'язкові для виконання.

Інформація з блоку «Цікаво знати, що...» сприятиме розширенню вашого географічного кругозору.

Щасливої вам мандрівки Країною знань!

ЗМІСТ

Практична робота №1. Аналіз тектонічної та фізичної карт світу: виявлення зв'язків між тектонічною будовою і формами рельєфу.....	1
Дослідження. Взаємодія Світового океану, атмосфери та суходолу, її наслідки.....	4
Практична робота №2. Визначення географічних координат крайніх точок та протяжності Африки з півночі на південь та із заходу на схід.....	5
Практична робота №3. Позначення на контурній карті назв основних географічних об'єктів Африки.....	8
Практична робота №4. Визначення типів клімату Африки за кліматичними діаграмами.....	12
Практична робота №5. Позначення на контурній карті географічних об'єктів Південної Америки.....	14
Практична робота №6. Визначення типів клімату Південної Америки за кліматичними діаграмами.....	18
Дослідження. Природні унікальні Південної Америки.....	20
Практична робота №7. Позначення на контурній карті назв основних географічних об'єктів Австралії.....	22
Практична робота №8. Позначення на контурній карті географічних об'єктів Антарктиди.....	24
Практична робота №9. Позначення на контурній карті географічних об'єктів Північної Америки.....	25
Дослідження. Розробка та обґрунтування маршруту, що проходить через об'єкти Північної Америки, занесені до Списку природної спадщини ЮНЕСКО.....	29
Практична робота №10. Позначення на контурній карті географічних об'єктів Євразії.....	30
Практична робота №11. Визначення типів клімату у межах помірної кліматичної поясу за допомогою кліматичних діаграм.....	36
Дослідження. Здійснення уявної подорожі вздовж 50-ї паралелі: складання карти маршруту з позначенням країн, природних об'єктів та природних комплексів.....	40
Практична робота №12. Позначення географічних об'єктів та течій океанів на контурній карті (виконується поетапно під час вивчення кожного океану).....	42
Дослідження. Шляхи розв'язання екологічних проблем.....	46

ТЕМА. Аналіз тектонічної та фізичної карт світу: виявлення зв'язків між тектонічною будовою і формами рельєфу.

Мета: закріпити вміння встановлювати взаємозв'язки між тектонічними структурами і формами рельєфу; розвивати практичні навички роботи з різними джерелами географічних знань; виховувати бережливе ставлення до навколишнього середовища.

Обладнання: «Тектонічна карта світу», «Фізична карта світу», кольорові олівці, простий олівець, гумка.

Навчальні досягнення учнів.

Учень: наводить приклади платформ і відповідних рівнин, поясів складчастості і відповідних гір; показує на карті найдавніші платформи, пояси складчастості; визначає за тектонічними картами платформи і пояси складчастості.

ХІД РОБОТИ

✓ Це потрібно знати!

- Поверхня нашої планети дуже різноманітна. Це гори, рівнини, низовини, плоскогір'я тощо. На Землі існують великі гірські системи. Це: Анди, Кордильєри, Кавказ, Урал, Гімалаї тощо.
- Найвища вершина нашої планети — г. Джомолунгма (Еверест) — 8848 м.
- На Землі рівнини займають більші площі, ніж гори. Більшість рівнин великі за розмірами. Це — Велика Китайська, Великі рівнини, Східноєвропейська тощо.
- За висотою рівнини поділяють на: низовини; височини; плоскогір'я.
- На земній поверхні виділяють найбільші платформи: Північноамериканська; Південноамериканська; Африкано-Аравійська; Антарктична.

Завдання 1. Дайте визначення понять:

Платформа — _____

Сейсмічні пояси — _____

Рельєф — _____

Завдання 2. Порівняйте карти «Будова земної кори» та «Фізична карта світу». Які гірські області утворюються на межі літосферних плит? Заповніть таблицю.

Літосферні плити	Гірські області
Тихоокеанська і Північноамериканська	
Індо-Австралійська та Євразійська	

Завдання 3. Користуючись картою «Будова земної кори» з атласу, знайдіть платформи на материках та заповніть таблицю.

<i>Материки</i>	<i>Платформи</i>
Євразія	
Африка	
Північна Америка	
Південна Америка	
Австралія	
Антарктида	

Завдання 4. Порівняйте тектонічну та фізичну карти світу. Визначте, які форми рельєфу розташовані у межах платформ. Заповніть таблицю.

<i>Тектонічні структури</i>	<i>Форми рельєфу</i>
Східноєвропейська платформа	
Сибірська платформа	
Індійська платформа	
Північноамериканська платформа	
Південноамериканська платформа	
Африкано-Аравійська платформа	
Австралійська платформа	
Антарктична платформа	

Завдання 5. Використовуючи карти атласу, нанесіть на контурну карту (с. 3) найбільші платформи та зони землетрусів і сучасного горотворення. Зафарбуйте їх.

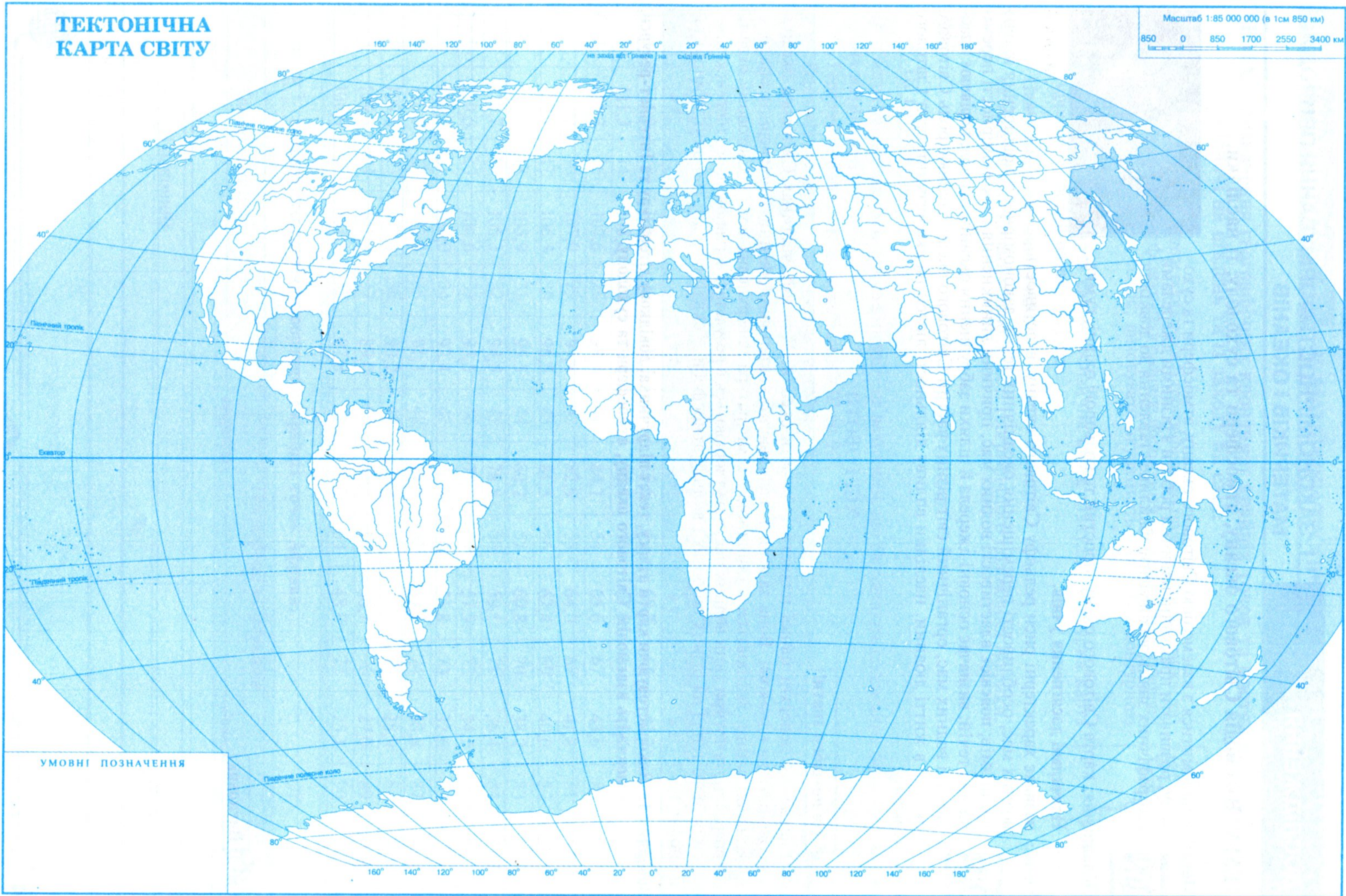

Висновок.

ТЕКТОНІЧНА КАРТА СВІТУ

Масштаб 1:85 000 000 (в 1см 850 км)
850 0 850 1700 2550 3400 км

ТЕМА. Визначення географічних координат крайніх точок та протяжності Африки з півночі на південь та із заходу на схід.

Мета: навчитися аналізувати особливості географічного положення материка; характеризувати його фізико-географічне положення та визначати географічні координати крайніх точок; виховувати акуратність у роботі з контурною картою.

Обладнання: «Фізична карта світу», «Фізична карта півкуль», контурна карта Африки, простий олівець, гумка.

Навчальні досягнення учнів.

Учень називає та характеризує особливості географічного положення Африки.

ХІД РОБОТИ

Це потрібно знати!

- Географічна широта й довгота місця – це величини, що визначають положення будь-якої точки на земній кулі.
 Географічна широта змінюється від 0° до 90°.
 Географічна довгота змінюється від 0° до 180°.
 Довжина дуги меридіана 1° – 111 км.
 Довжина дуги паралелі 1° на різних широтах:

Ши-рота	Довжи-на дуги паралелі в 1°	Ши-рота	Довжи-на дуги паралелі в 1°	Ши-рота	Довжи-на дуги паралелі в 1°	Ши-рота	Довжи-на дуги паралелі в 1°	Ши-рота	Довжи-на дуги паралелі в 1°	Ши-рота	Довжи-на дуги паралелі в 1°	Ши-рота	Довжи-на дуги паралелі в 1°
0	111,3	13	108,5	26	101,1	39	86,6	52	68,7	65	47,2	78	23,2
1	111,3	14	108,2	27	99,3	40	85,4	53	67,1	66	45,4	79	21,3
2	111,3	15	107,6	28	98,4	41	84,1	54	65,6	67	43,6	80	19,4
3	111,2	16	107,0	29	97,4	42	82,9	55	64,0	68	41,8	81	17,5
4	111,1	17	106,5	30	96,5	43	81,5	56	62,4	69	40,0	82	15,5
5	110,9	18	105,9	31	95,5	44	80,2	57	60,8	70	38,2	83	13,6
6	110,7	19	105,3	32	94,5	45	78,8	58	59,1	71	36,4	84	11,7
7	110,5	20	104,6	33	93,5	46	77,5	59	57,5	72	34,5	85	9,7
8	110,2	21	104,0	34	92,4	47	76,1	60	55,8	73	32,6	86	7,8
9	110,0	22	103,3	35	91,3	48	74,6	61	54,1	74	30,8	87	5,8
10	109,6	23	102,5	36	90,2	49	73,2	62	52,4	75	28,9	88	3,9
11	109,3	24	101,8	37	89,0	50	71,7	63	50,7	76	27,0	89	1,9
12	108,9	25	101,1	38	87,8	51	70,2	64	48,9	77	25,1	90	0

Завдання 1. Визначте географічні координати крайніх точок Африки.

Крайні точки	Географічні координати	
	широта	довгота
м. Рас-Енгела		
м. Агульяс (Голковий)		
м. Альмаді		
м. Рас-Гафун		

Завдання 2. Використовуючи карти атласу, охарактеризуйте географічне положення материка.

Положення материка:

а) стосовно екватора

б) стосовно початкового меридіана

в) стосовно інших материків

г) стосовно океанів

Завдання 3. Визначте за допомогою градусної сітки протяжність Африки з півночі на південь у градусах і кілометрах:

а) 10° зх. д.;

б) 10° сх. д.

Зразок відповіді:

а) 1. Визначаємо географічну широту крайніх точок материка по 10° зх. д.:

крайня північна — 30° пн. ш.;

крайня південна — 6° пн. ш.

2. Знаходимо протяжність у градусах:

$30^\circ \text{ пн. ш.} - 6^\circ \text{ пн. ш.} = 24^\circ$.

3. Знаходимо протяжність території у кілометрах:

$24^\circ \cdot 111 \text{ км} = 2\,664 \text{ км.}$

Відповідь. Протяжність Африки по 10° зх. д. — 24°, або 2 664 км.

б) 1.

2.

3.

Відповідь.

Завдання 4. Визначте за допомогою градусної сітки протяжність Африки із заходу на схід у градусах і кілометрах:

а) 30° пн. ш.;

б) 30° пд. ш.

Зразок відповіді:

а) 1. Визначаємо географічну довготу крайніх точок материка по 30° пн. ш.:

крайня західна – 10° зх. д.;

крайня східна – 33° сх. д.

2. Визначаємо протяжність у градусах:

$10^\circ \text{ зх. д.} + 33^\circ \text{ сх. д.} = 44^\circ$.

3. Знаходимо протяжність території у кілометрах:

$44^\circ \cdot 80,2 \text{ км} = 3528,8 \text{ км}$

Відповідь. Протяжність Африки по 30° пн. ш. — 44°, або 3528,8 км

б) 1. _____

2. _____

3. _____

Відповідь. _____

Завдання 5. Чи можна скласти уявлення про природні умови материка, знаючи лише його географічне положення? Обґрунтуйте свою думку.

Висновок.

ТЕМА. Позначення на контурній карті назв основних географічних об'єктів Африки.

Мета: навчатися позначати на контурній карті основні географічні об'єкти материка; розвивати уміння та навички роботи з географічними картами, нанесення вивчених географічних об'єктів на контурну карту; виховувати акуратність у роботі з контурною картою.

Обладнання: «Фізична карта Африки», «Політична карта Африки», контурна карта, простий та кольорові олівці, гумка.

Навчальні досягнення учнів.

Учень знаходить та позначає на контурній карті об'єкти географічної номенклатури:

миси — Рас-Енгела, Агульяс, Альмаді, Рас-Гафун;

моря — Середземне, Червоне;

затоки — Гвінейську, Аденську;

протоки — Мозамбікську, Гібралтарську, Баб-ель-Мандебську;

острів — Мадагаскар;

півострів — Сомалі;

гори — Атлас, Драконові, Капські;

вулкан — Кіліманджаро;

нагір'я — Ефіопське, Тібесті;

плато — Східноафриканське;

річки — Ніл, Нігер, Замбезі, Оранжева, Конго (Заїр);

озера — Вікторія, Танганьїка, Ньяса, Чад;

водоспад — Вікторія;

пустелі — Сахара, Наміб;

напівпустелю — Калахарі;

держави та їх столиці — Алжир, Демократична Республіка Конго, Ефіопія, Єгипет, Лівія, Нігерія, Південна Африка, Судан.

ХІД РОБОТИ

Це потрібно знати!

- Крайні точки материка вказують на його розміри і протяжність.
- Від Європи Африку відділяє Середземне море і Гібралтарська протока. З Азією Африка з'єднується вузькою смугою суходолу — Суецьким перешийком. Від Азії Африку відмежовують Червоне море і Баб-ель-Мандебська протока.
- Найбільшими затоками є Аденська та Гвінейська. На сході виступає великий півострів Сомалі. Найбільший острів Мадагаскар від материка відокремлений Мозамбікською протокою.
- У рельєфі Африки переважають рівнини, а гори займають відносно невелику площу.
- В Африці багато річок: Ніл, Конго, Нігер, Оранжева, Замбезі, Лімпопо. Їх розподіл по материка, живлення та режим залежать від клімату.
- Більшість озер, особливо великих, зосереджена на сході Африки. Це — Танганьїка, Ньяса, Вікторія. Найдавніше озеро Африки — Чад. Воно лежить на південь від Сахари у величезній плоскій западині.

Завдання 1. Нанесіть на контурну карту Африки (с. 10) географічні об'єкти:

<i>Миси</i>	Рас-Енгела, Агульяс, Альмаді, Рас-Гафун
<i>Моря</i>	Середземне, Червоне
<i>Затоки</i>	Гвінейська, Аденська
<i>Протоки</i>	Гібралтарська, Баб-ель-Мандебська, Мозамбікська, Суецький канал
<i>Острови</i>	Мадагаскар, Канарські, Коморські
<i>Півострів</i>	Сомалі
<i>Гори</i>	Атлас, Драконові, Капські
<i>Вулкан</i>	Кіліманджаро
<i>Нагір'я</i>	Ефіопське, Тібесті
<i>Плоскогір'я</i>	Східноафриканське
<i>Річки</i>	Ніл, Нігер, Замбезі, Оранжева, Конго (Заїр), Лімпопо
<i>Озера</i>	Вікторія, Танганьїка, Ньяса, Чад
<i>Водоспад</i>	Вікторія
<i>Пустелі</i>	Сахара, Наміб
<i>Напівпустелі</i>	Калахарі

Завдання 2. Нанесіть на контурну карту Африки (с. 11) держави та їх столиці:

Держави	Столиці
Єгипет	Каїр
Судан	Хартум
Алжир	Алжир
Лівія	Тріполі
Нігерія	Абуджа
Демократична Республіка Конго	Кіншаса
Ефіопія	Аддіс-Абеба
Південна Африка	Чване (Преторія)
Ангола	Луанда
Танзанія	Додома
Нігер	Ніамей
Мавританія	Нуакшот
Малі	Бамако
Чад	Нджамена

Висновок.

АФРИКА ФІЗИЧНА КАРТА

на захід від Грінвіча 0° на схід від Грінвіча

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Масштаб 1:38 000 000 (в 1 см 380 км)

380 0 380 760 1140 1520 км

АФРИКА ПОЛІТИЧНА КАРТА

на захід від Гринвіча 0° на схід від Гринвіча

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Масштаб 1:38 000 000 (в 1 см 380 км)

ТЕМА. Визначення типів клімату Африки за кліматичними діаграмами.

Мета: формувати вміння аналізувати кліматичні діаграми та робити висновки про типи клімату; удосконалювати навички пояснення причин зміни погоди; виховувати акуратність під час роботи з картами.

Обладнання: «Кліматична карта Африки», «Карта кліматичних поясів та областей світу», кліматичні діаграми, контурна карта, кольорові олівці, гумка.

Навчальні досягнення учнів.

Учень наводить приклади типів клімату; характеризує чинники його формування, кліматичні пояси та області материка.

✓ Це потрібно знати!

- Оскільки екватор перетинає Африку майже посередині, то кліматичні пояси повторюються на її території двічі (на північ і на південь від екватора).
- Африка лежить в кліматичних поясах:
 - екваторіальному;
 - двох субекваторіальних;
 - двох тропічних;
 - двох субтропічних.

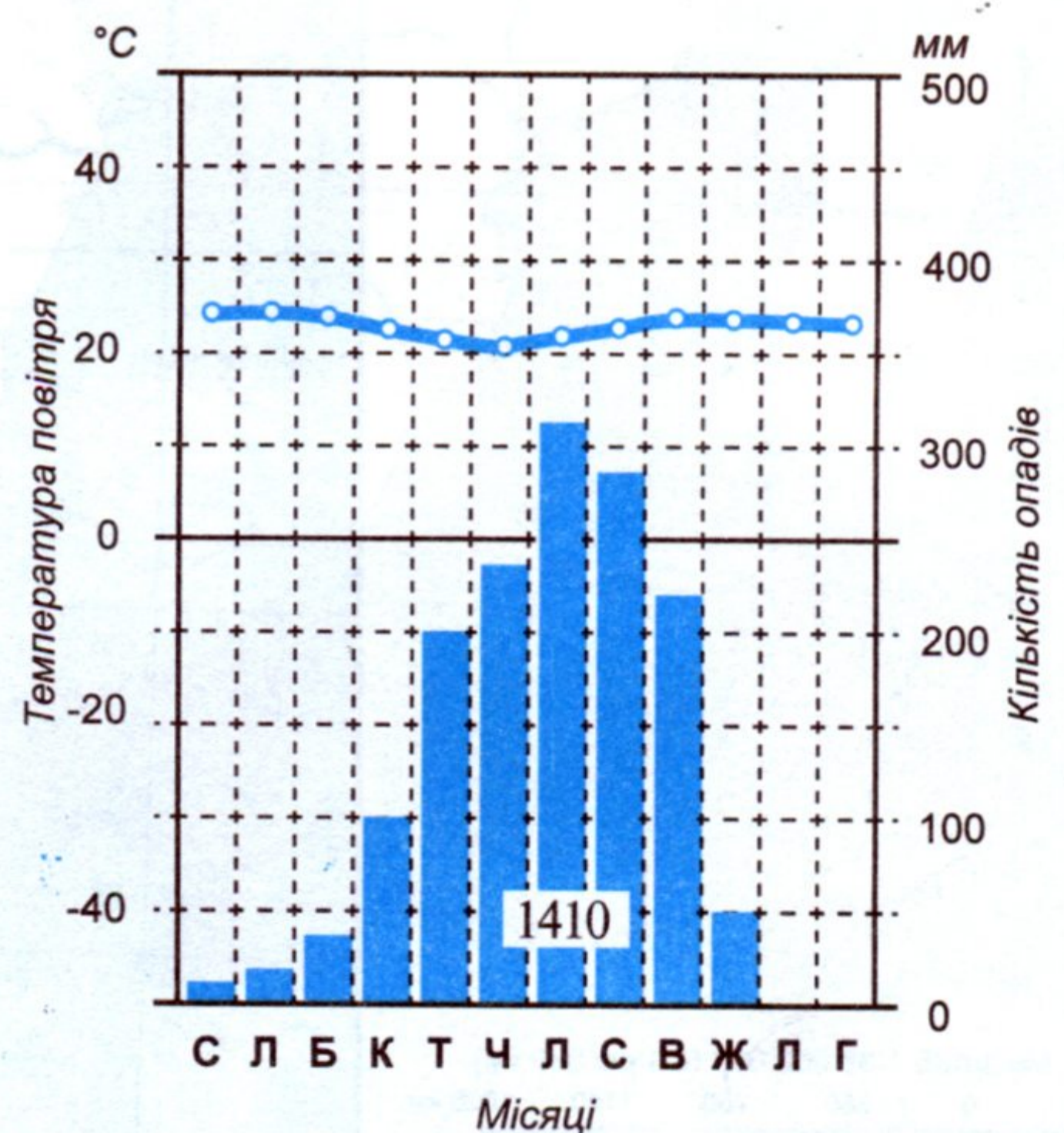
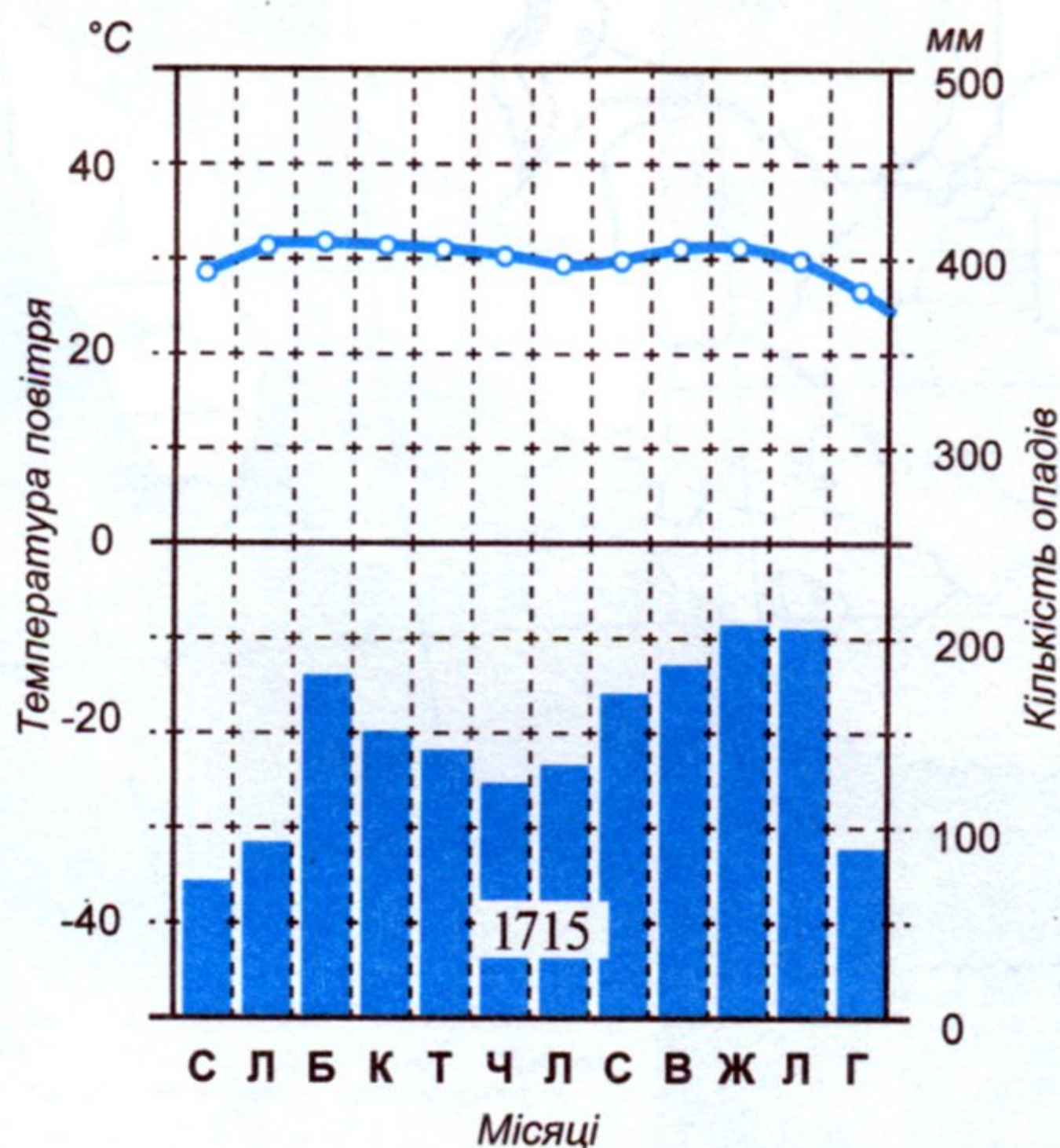
Завдання 1. Дайте визначення понять:

Ізотерми — _____

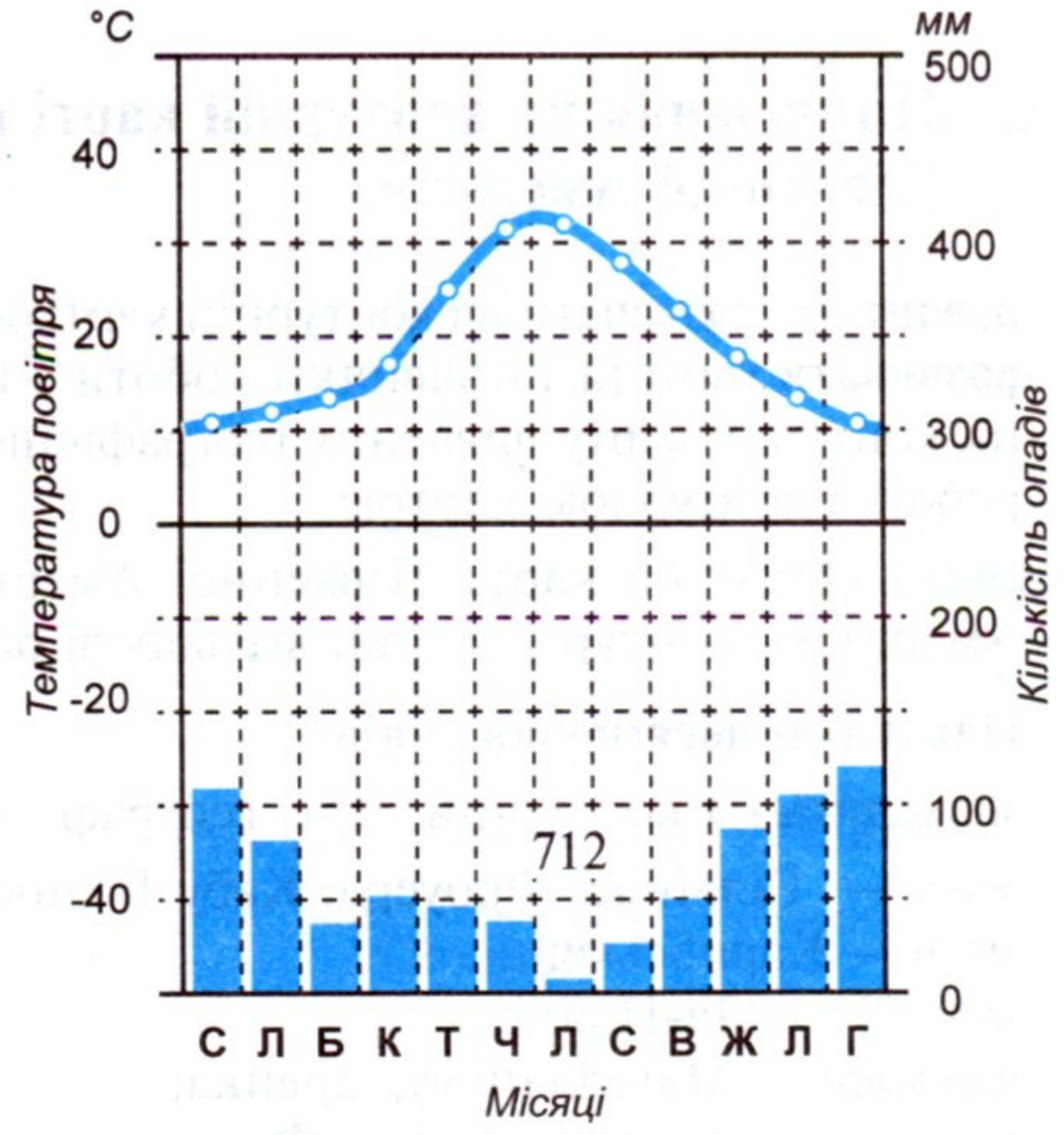
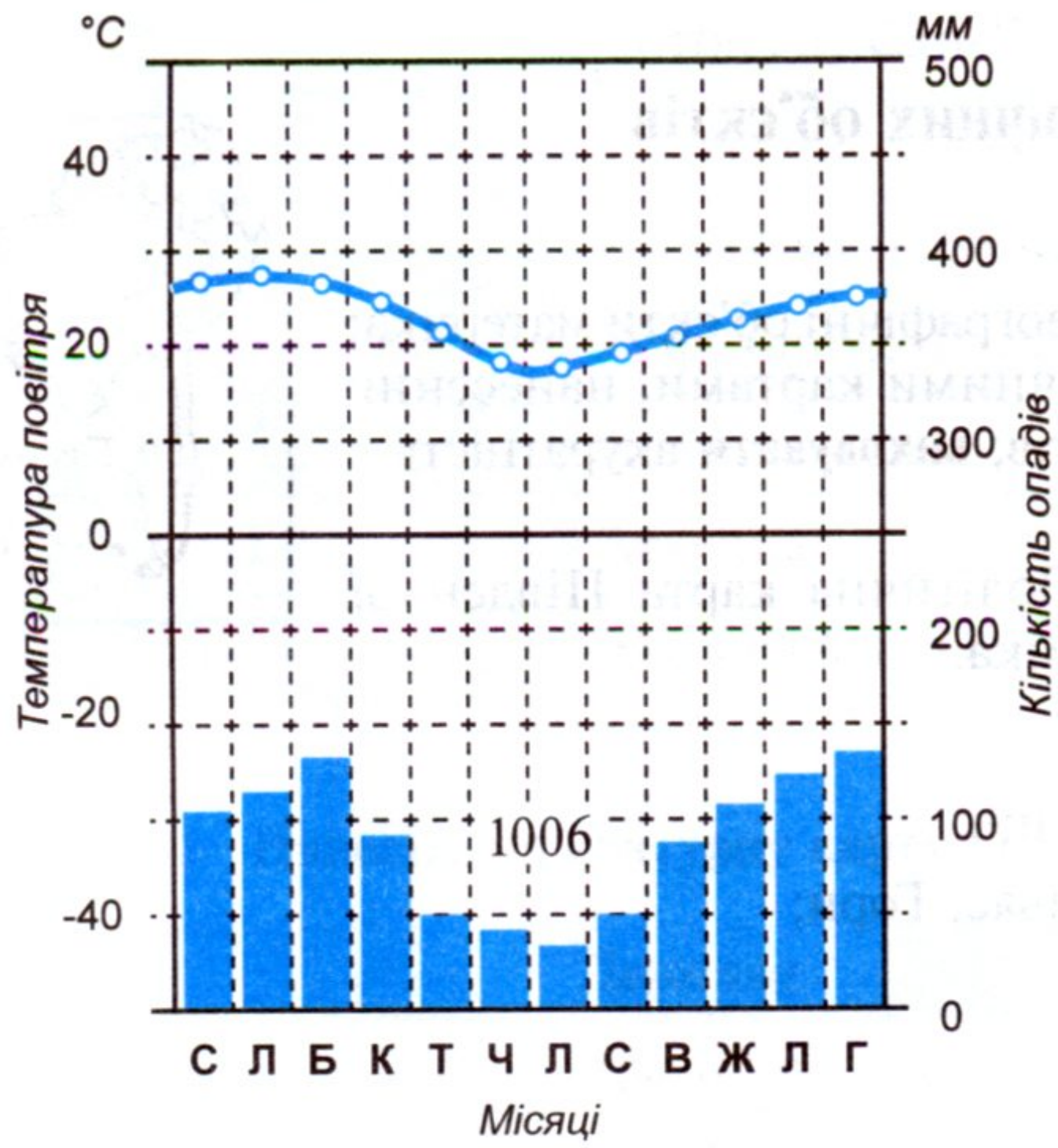
Кліматичний пояс — _____

Завдання 2. Який тип клімату Африки відображають кліматичні діаграми? Заповніть таблицю.

I ВАРІАНТ

II ВАРІАНТ

I варіант		II варіант	
Діаграма 1	Діаграма 2	Діаграма 1	Діаграма 2

1. Середня температура січня

--	--	--	--

2. Середня температура липня

--	--	--	--

3. Амплітуда температур

--	--	--	--

4. Річна кількість опадів

--	--	--	--

5. Режим випадання опадів

--	--	--	--

6. Тип клімату

--	--	--	--

Висновок.

ТЕМА. Позначення на контурній карті географічних об'єктів Південної Америки.

Мета: навчитися позначати на контурній карті основні географічні об'єкти материка; розвивати уміння та навички роботи з географічними картами, нанесення на контурну карту вивчених географічних об'єктів; виховувати акуратність у роботі з контурною картою.

Обладнання: «Фізична карта Південної Америки», «Політична карта Південної Америки», контурна карта, кольорові олівці, гумка.

Навчальні досягнення учнів.

Учень знаходить на контурній карті географічні об'єкти:

- Вимоги програми**
- миси* — Гальїнас, Фроуерд, Кабу-Бранку, Паріньяс, Горн;
 - море* — Карибське;
 - затоку* — Ла-Плата;
 - протоки* — Магелланову, Дрейка;
 - острови* — Вогняна Земля, Фолклендські;
 - плоскогір'я* — Бразильське, Гвіанське;
 - гори* — Анди (г. Аконкагуа);
 - вулкани* — Котопахі, Сан-Педро;
 - низовини* — Амазонську, Орінокську, Ла-Платську;
 - річки* — Амазонку, Парану, Оріноко;
 - озера* — Маракайбо, Тітікака;
 - водоспади* — Анхель, Ігуасу;
 - пустелю* — Атакама.
 - держави та їх столиці* — Бразилія, Аргентина, Чилі.

ХІД РОБОТИ

✓ Це потрібно знати!

- Південна Америка віддалена від решти материків і лише з Північною Америкою з'єднується вузькою смужкою суходолу — Панамським перешийком. Материк майже не має великих заток, півостровів і островів, за винятком архіпелага Вогняна Земля, який відокремлений від Південної Америки Магеллановою протокою, а від Антарктиди — протокою Дрейка. Найбільша затока — Ла-Плата.
- Рельєф материка поділяється на рівнинний та гірський. Величезні простори займають Амазонська, Орінокська і Ла-Платська низовини. На заході материка здіймаються величезні гори Анди.
- Південна Америка — найвологіший материк. Найбільші річки: Амазонка, Парана, Оріноко. Озер у Південній Америці мало. Найбільші з них Маракайбо і Тітікака.

Завдання 1. Нанесіть на контурну карту Південної Америки (с. 16) географічні об'єкти.

<i>Миси</i>	Гальїнас, Фроуерд, Кабу-Бранку, Паріньяс, Горн
<i>Море</i>	Карибське
<i>Затока</i>	Ла-Плата
<i>Протоки</i>	Магелланова, Дрейка
<i>Острови</i>	Вогняна Земля, Фолклендські

Гори	Анди (г. Аконкагуа)
Вулкани	Котопахі, Сан-Педро
Плоскогір'я	Бразильське, Гвіанське
Річки	Амазонка, Парана, Оріноко, Сан-Франціску
Озера	Маракайбо, Тітікака
Водоспади	Анхель, Ігуасу
Пустеля	Атакама
Низовини	Амазонська, Орінокська, Ла-Платська

Завдання 2. Нанесіть на контурну карту Південної Америки (с. 17) держави та їх столиці.

Держави	Столиці
Бразилія	Бразилія
Аргентина	Буенос-Айрес
Чилі	Сантьяго
Перу	Ліма
Колумбія	Санта-фе-де-Богота
Венесуела	Каракас
Болівія	Сукре

 Висновок.

 Цікаво знати, що...

- Карибське море — море Атлантичного океану біля берегів Центральної та Південної Америки; назва походить від старої назви Малих Антильських островів, що їх європейці називали за іменем індійського племені *кариби*, з якими зустрівся Колумб.
- Ла-Плата — затока біля південно-східного узбережжя Південної Америки. Іспанською *Rio de la plata* — «річка срібла». Так назвав її у 1526 році Себастьян Кобот, експедиція якого побачила у місцевого населення срібні речі.
- Вогняна Земля — архіпелаг на півдні Південної Америки. Під час першої навколосвітньої подорожі у 1520 році Магеллан побачив там багато вогнів (за однією версією — багать, за іншою — вогнів, що рухалися на човнах) і назвав острови *Tierra del fuego* — «земля вогнів».

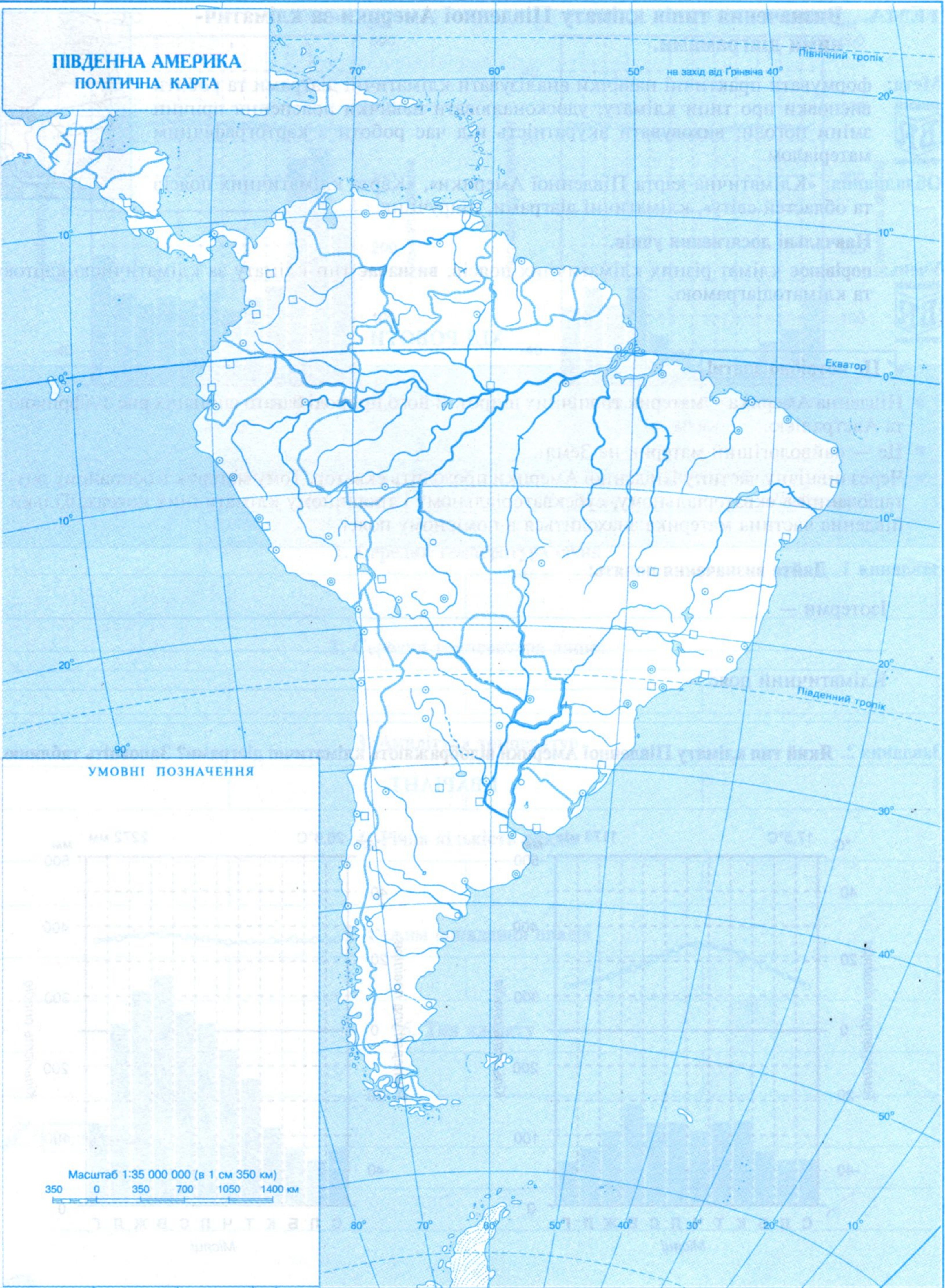

**ПІВДЕННА АМЕРИКА
ФІЗИЧНА КАРТА**

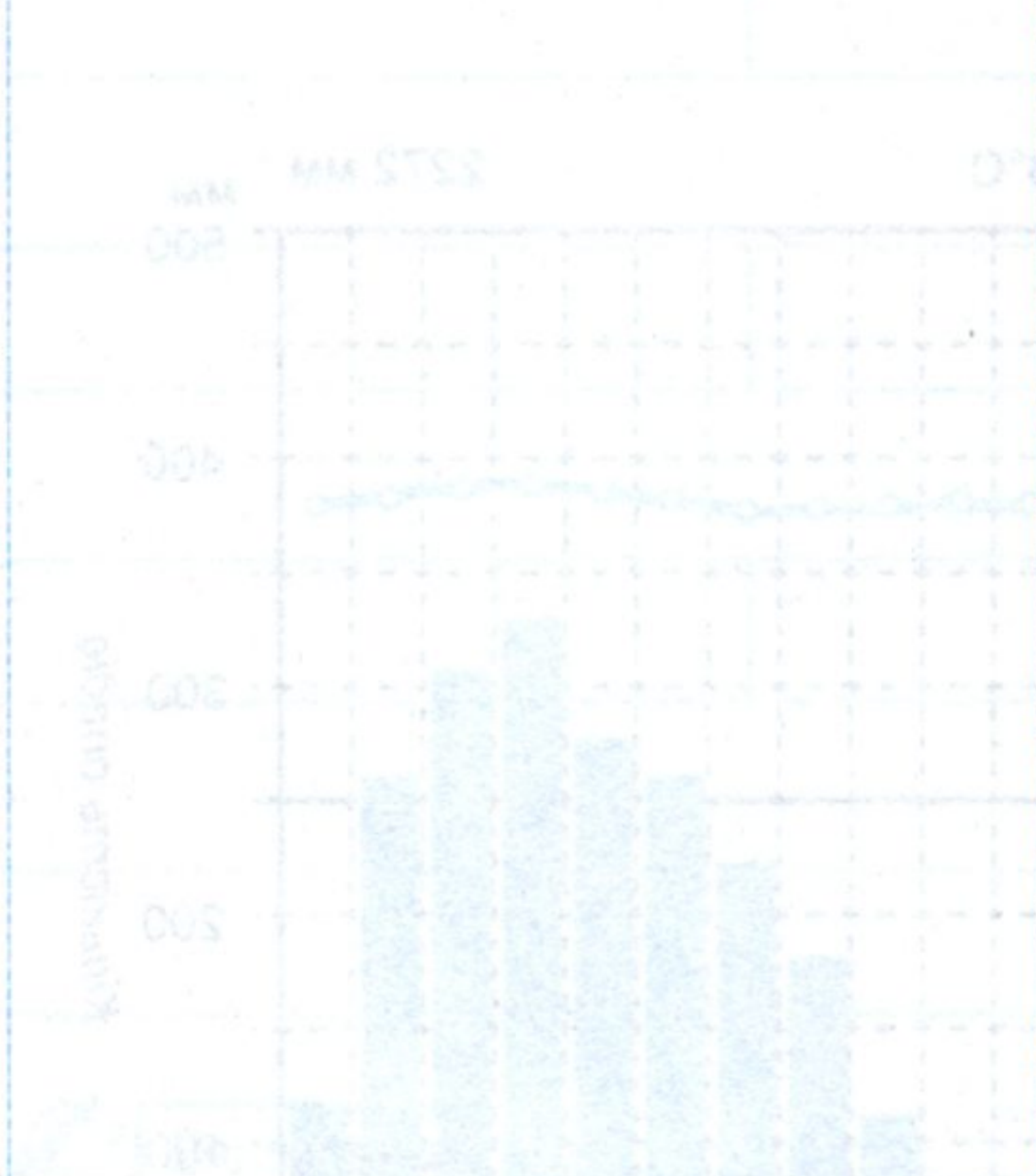
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Масштаб 1:35 000 000 (в 1 см 350 км)
350 0 350 700 1050 1400 км

ПІВДЕННА АМЕРИКА
ПОЛІТИЧНА КАРТА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Масштаб 1:35 000 000 (в 1 см 350 км)

0 350 700 1050 1400 км

ТЕМА. Визначення типів клімату Південної Америки за кліматичними діаграмами.

Мета: формувати практичні навички аналізувати кліматичні діаграми та робити висновки про типи клімату; удосконалювати навички пояснення причин зміни погоди; виховувати акуратність під час роботи з картографічним матеріалом.

Обладнання: «Кліматична карта Південної Америки», «Карта кліматичних поясів та областей світу», кліматичні діаграми, підручник.

Навчальні досягнення учнів.

Учень: порівнює клімат різних кліматичних поясів; визначає тип клімату за кліматичною картою та кліматодіаграмою.

ХІД РОБОТИ

Це потрібно знати!

- Південна Америка – материк тропічних широт. В його природі багато спільних рис з Африкою та Австралією.
- Це – найвологіший материк на Землі.
- Через північну частину Південної Америки проходить екватор. Тому материк в основному розташований в екваторіальному, субекваторіальному і тропічному кліматичних поясах. Тільки південна частина материка знаходиться в помірному поясі.

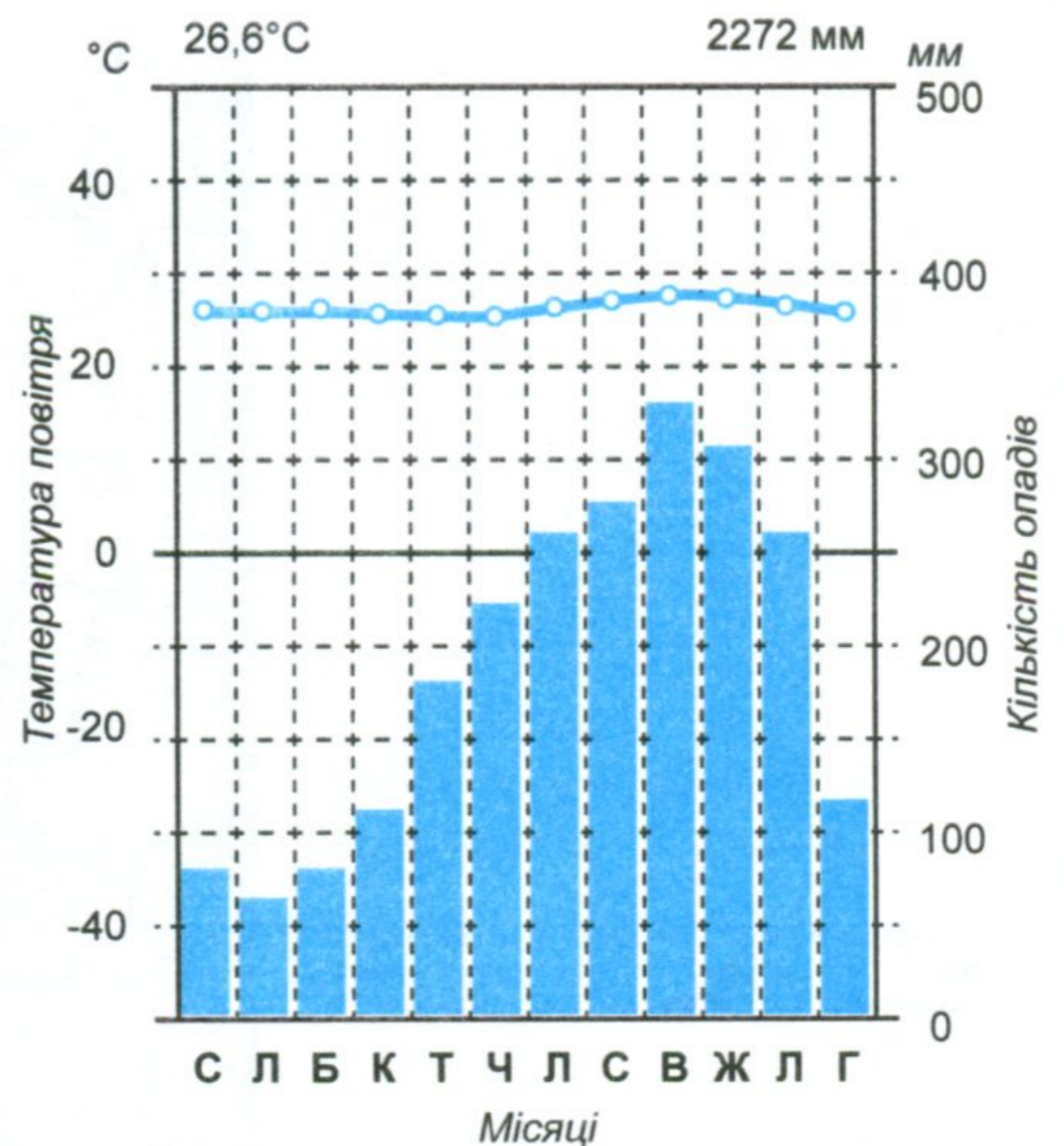
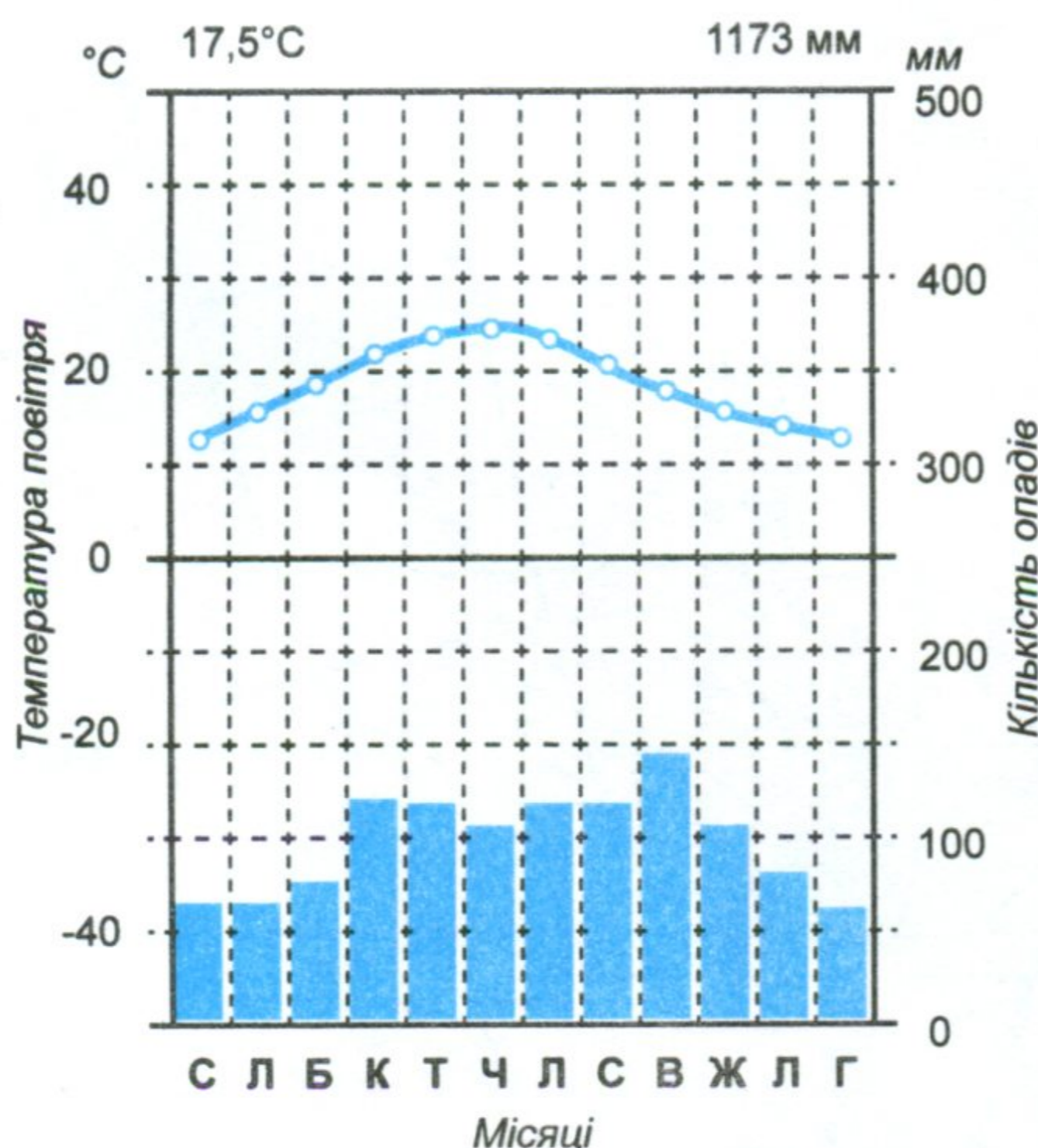
Завдання 1. Дайте визначення понять:

Ізотерми — _____

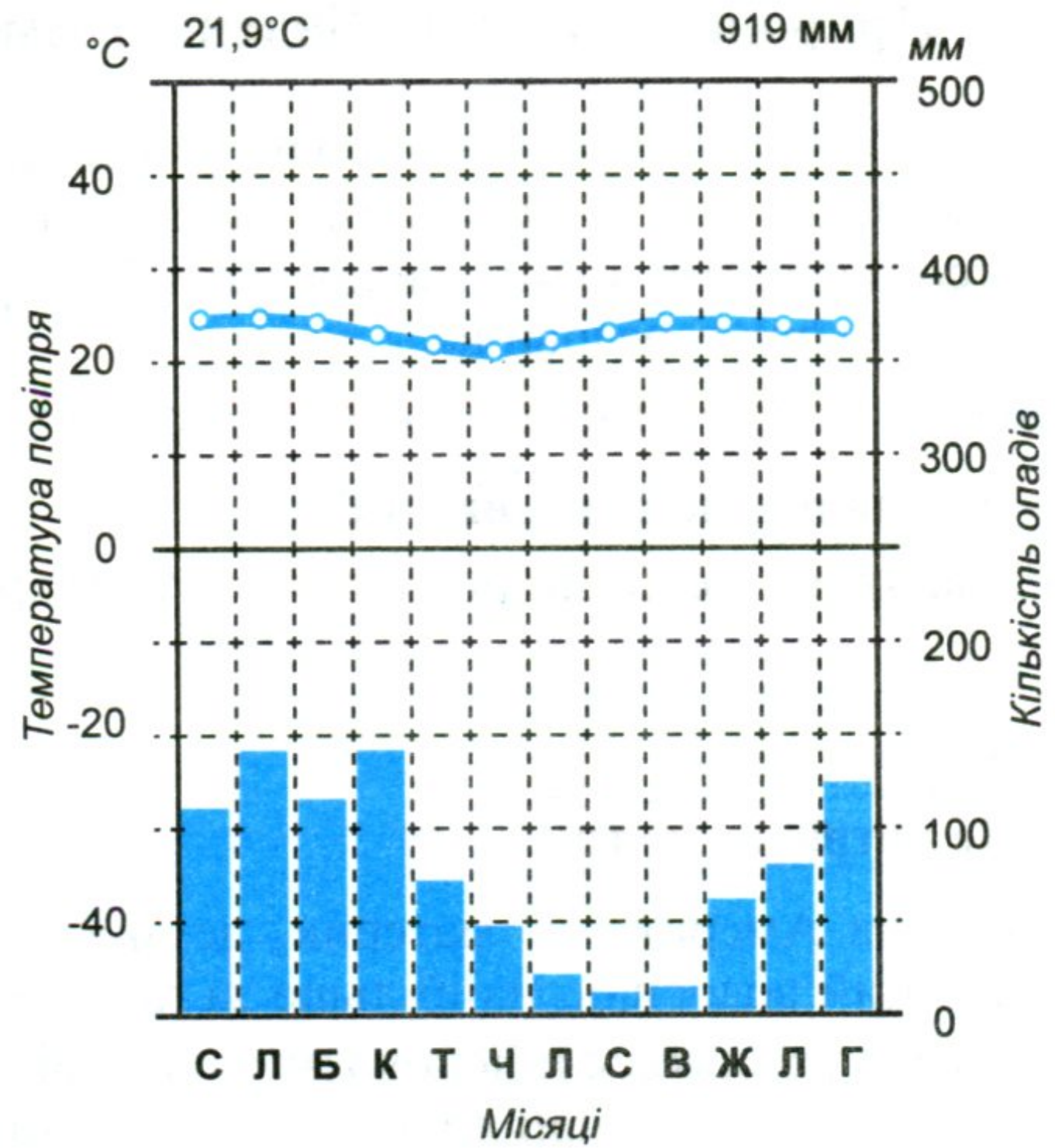
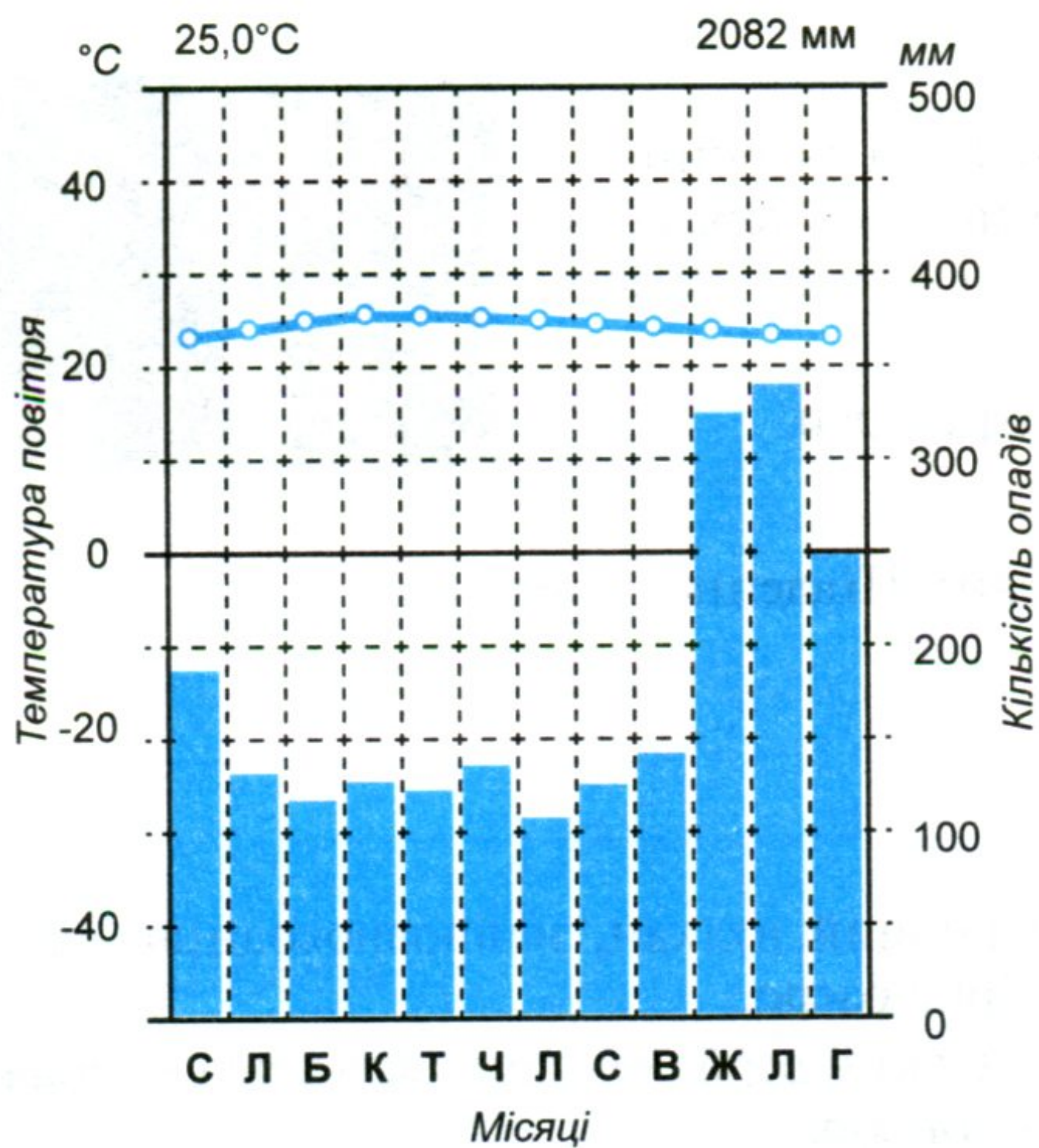
Кліматичний пояс — _____

Завдання 2. Який тип клімату Південної Америки відображають кліматичні діаграми? Заповніть таблицю.

I ВАРІАНТ

II ВАРІАНТ

І варіант		ІІ варіант	
Діаграма 1	Діаграма 2	Діаграма 1	Діаграма 2

1. Середня температура січня

--	--	--	--

2. Середня температура липня

--	--	--	--

3. Амплітуда температур

--	--	--	--

4. Річна кількість опадів

--	--	--	--

5. Режим випадання опадів

--	--	--	--

6. Тип клімату

--	--	--	--

Висновок.

ТЕМА. Природні уніками Південної Америки.

Мета: навчатися виявляти природні уніками рослинного та тваринного світу; розвивати практичні навички роботи з різними джерелами географічних знань; виховувати бережливе ставлення до навколишнього середовища.

Обладнання: підручник, довідкова література, Інтернет-ресурси.

Навчальні досягнення учнів.

Учень: наводить приклади рослинності та тваринного світу Південної Америки.

ХІД РОБОТИ**✓ Це потрібно знати!**

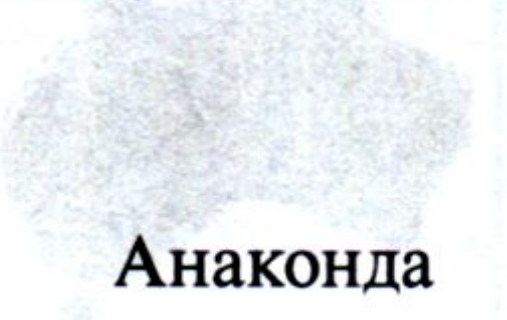
- Південна Америка — материк, де знаходиться найвищий вулкан, найповноводніша річка, найвищий водоспад, найбільше за площею високогірне озеро.
- Тільки тут водяться прісноводний дельфін, американський верблюд-лама, велетенська водяна змія — анаконда і найбільший хижий птах світу — кондор.
- Це материк, що подарував світові кукурудзу, картоплю, томати, ананаси, какао, квасолю, хінне і каучукове дерева.

Завдання 1. Використовуючи карти атласу, текст підручника, довідкову літературу та Інтернет-ресурси, опишіть природні уніками рослинного та тваринного світу материка.

Рослинний світ

Назва	Характеристика
Гевея	
Хінне дерево	
Вікторія-регія	
Араукарія бразильська	

<p>Лінивець</p>	
 <p>Анаконда</p>	
<p>Піранья</p>	
<p>Колібрі</p>	
<p>Павук-птахоїд</p>	

Унікальні природні об'єкти Південної Америки

<p>Водоспад Анхель (Венесуела)</p>	
<p>Найповноводніша у світі річка Амазонка</p>	

 Висновок.

ТЕМА. Позначення на контурній карті назв основних географічних об'єктів Австралії.

Мета: навчатися позначати на контурній карті основні географічні об'єкти материка; розвивати уміння та навички роботи з географічними картами, нанесення на контурну карту вивчених географічних об'єктів; виховувати акуратність в роботі з контурною картою.

Обладнання: «Фізична карта Австралії», контурна карта, кольорові олівці, гумка.

Навчальні досягнення учнів.

Учень знаходить та позначає на контурній карті об'єкти географічної номенклатури:

- миси* — Йорк, Південно-Східний, Стіп-Пойнт, Байрон;
- моря* — Коралове, Тасманове, Арафурське;
- затоки* — Карпентарія, Велика Австралійська;
- острови* — Тасманія, Нова Зеландія, Нова Гвінея, Великий бар'єрний риф;
- півострів* — Кейп-Йорк;
- плато* — Західноавстралійське;
- низовину* — Центральну;
- гори* — Великий Вододільний хребет (г. Косцюшко);
- річки* — Муррей, Дарлінг;
- озеро* — Ейр;
- пустелі* — Велику Піщану та Велику пустелю Вікторію;
- держави та їх столиці* — Австралія, Нова Зеландія.

ХІД РОБОТИ

✓ Це потрібно знати!

- Австралія — найменший материк земної кулі. Вона віддалена від інших материків.
- З півночі Австралію омивають Арафурське, зі сходу — Коралове і Тасманове моря. У Кораловому морі простягається Великий Бар'єрний риф.
- Великих заток лише дві — Карпентарія і Велика Австралійська. Далеко в море вдається півострів Кейп-Йорк. Поблизу материка лежать острови Нова Гвінея, Нова Зеландія і Тасманія.
- В Австралії немає великих повноводних річок. Повноводні річки є лише на сході материка. Муррей — головна річка Австралії. Дарлінг — найбільша притока Муррея, але довша за головну річку.
- Більшість озер Австралії безстічні і засолені. Найбільше озеро Ейр лежить у западині на 12 м нижче від рівня моря.

Завдання 1. Нанесіть на контурну карту Австралії (с. 23) географічні об'єкти.

<i>Миси</i>	Йорк, Південно-Східний, Стіп-Пойнт, Байрон
<i>Моря</i>	Коралове, Тасманове, Арафурське
<i>Затоки</i>	Карпентарія, Велика Австралійська
<i>Протоки</i>	Бассова, Торресова
<i>Острови</i>	Тасманія, Нова Зеландія, Нова Гвінея, Великий Бар'єрний риф
<i>Півострови</i>	Кейп-Йорк, Арнем-Ленд

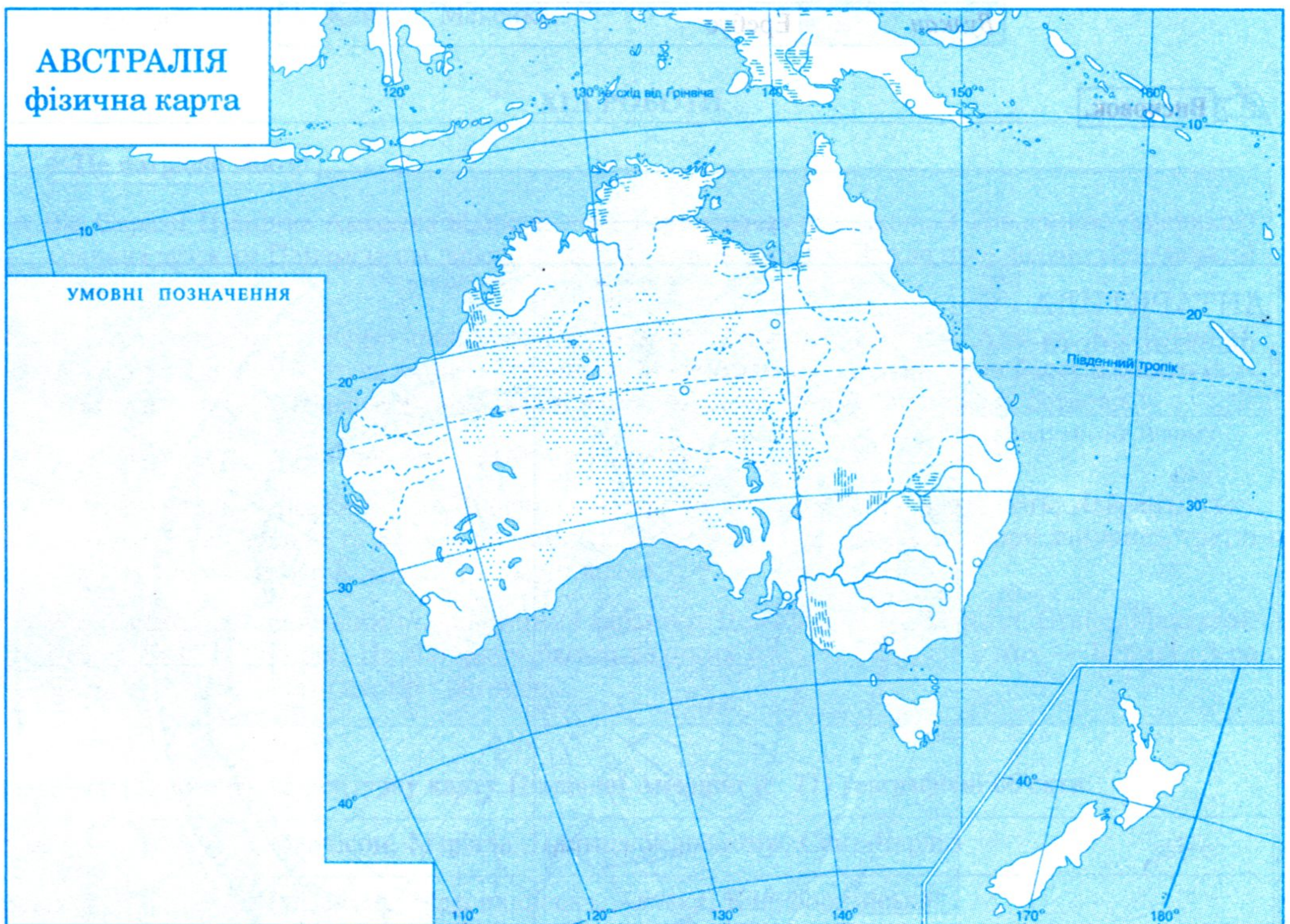

Гори	Великий Вододільний хребет (г. Косцюшко)
Плоскогір'я	Західноавстралійське
Низовина	Центральна
Річки	Муррей, Дарлінг
Озеро	Ейр
Пустелі	Велика Піщана та Велика пустеля Вікторія

Завдання 2. Нанесіть на контурну карту Австралії та Океанії (с. 23) держави та їх столиці.

Країни	Столиці
Австралія	Канберра
Нова Зеландія	Веллінгтон

Висновок.

ТЕМА. Позначення на контурній карті географічних об'єктів Антарктиди.

Мета: навчитися позначати на контурній карті основні географічні об'єкти материка; розвивати уміння та навички роботи з географічними картами, нанесення на контурну карту вивчених географічних об'єктів; виховувати акуратність у роботі з контурною картою.

Обладнання: «Фізична карта Антарктиди», контурна карта, кольорові олівці, гумка.

Навчальні досягнення учнів.

Учень знаходить на контурній карті географічні об'єкти:

- моря* — Ведделла, Росса, Беллінсгаузена;
- півострів* — Антарктичний;
- гори* — Трансантарктичні;
- вулкан* — Еребус.

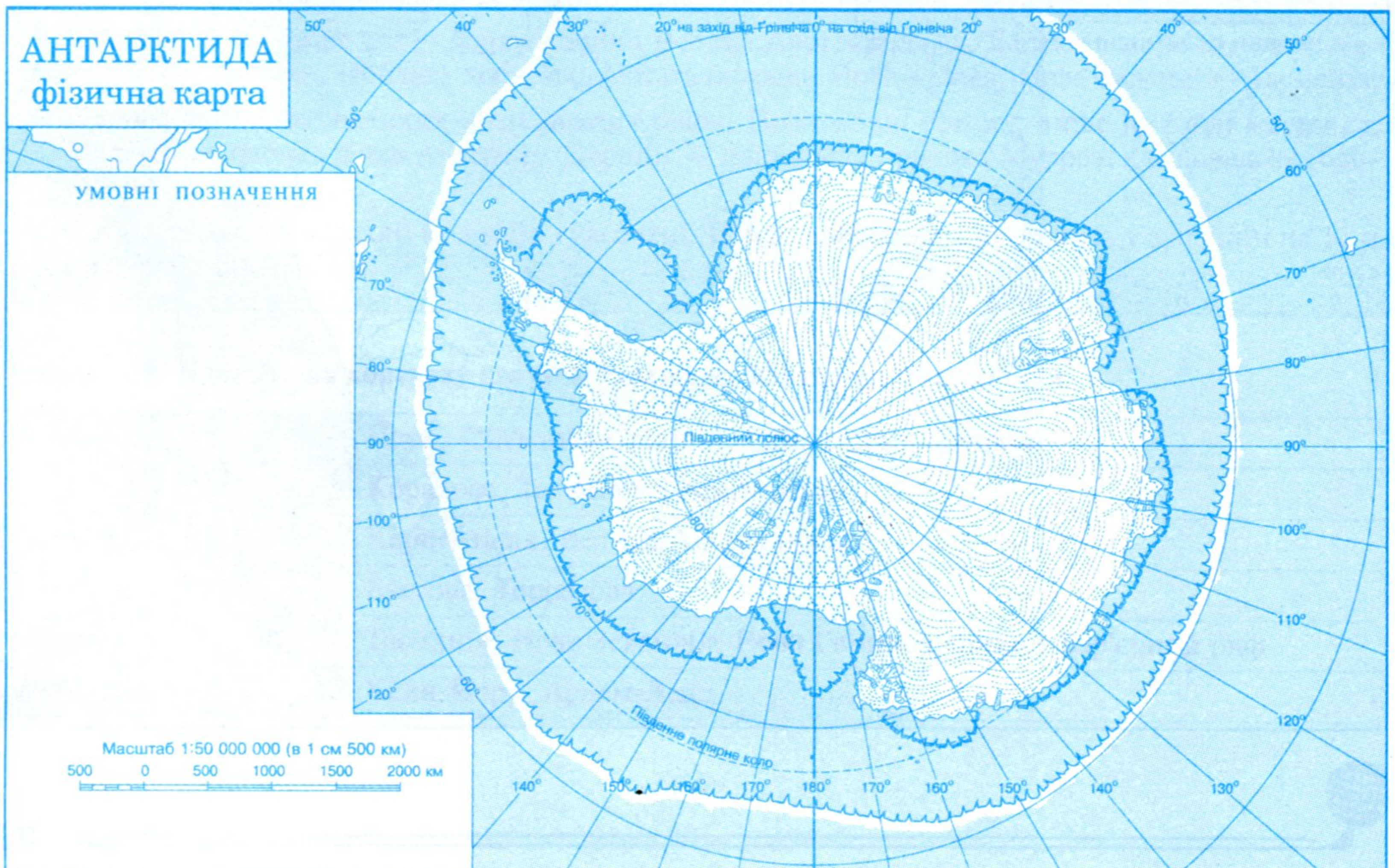
ХІД РОБОТИ

Завдання 1. Нанесіть на контурну карту Антарктиди (с. 24) географічні об'єкти:

<i>Моря</i>	Ведделла, Росса, Беллінсгаузена
<i>Півострів</i>	Антарктичний
<i>Гори</i>	Трансантарктичні
<i>Вулкан</i>	Еребус

Висновок.

ТЕМА. Позначення на контурній карті географічних об'єктів Північної Америки.

Мета: вчитися позначати на контурній карті основні географічні об'єкти материка; розвивати вміння та навички роботи з географічними картами, нанесення на контурну карту вивчених географічних об'єктів; виховувати акуратність у роботі з контурною картою.

Обладнання: «Фізична карта Північної Америки», «Політична карта Північної Америки», контурна карта, кольорові олівці, гумка.

Навчальні досягнення учнів.

Учень знаходить та позначає на контурній карті географічні об'єкти:

миси — Мерчїсон, Мар'ято, Принца Уельського, Сент-Чарльз;
затоки — Гудзонову, Мексиканську, Аляска, Каліфорнійську;
острови — Гренландія, Ньюфаундленд, Великі Антильські (Куба, Гаїті, Ямайка), Малі Антильські, Канадський Арктичний архіпелаг;
півострови — Лабрадор, Флорида, Каліфорнія, Аляска, Юкатан;
низовину — Примексиканську;
рівнини — Центральні і Великі рівнини;
гори — Кордильєри (г. Мак-Кінлі), Скелясті, Аппалачі;
річки — Міссісіпі, Міссурі, Колумбія, Маккензі, Юкон, Колорадо;
водоспад — Ніагарський;
озера — Великі (Верхнє, Мічиган, Гурон, Ері, Онтаріо), Велике Солоне;
держави — США, Канада, Мексика.

ХІД РОБОТИ**✓ Це потрібно знати!**

- Від Євразії Північна Америка відокремлена Беринговою протокою. З Південною Америкою з'єднана вузьким Панамським перешийком. В найвузчому місці було прокладено Панамський канал.
- У море виступають великі півострови (Лабрадор, Флорида, Юкатан, Аляска, Каліфорнія). Далеко в суходіл вдаються затоки Гудзонова, Мексиканська, Аляска. Біля берегів багато островів: Гренландія, Ньюфаундленд, Малі Антильські та Великі Антильські острови.
- На півночі лежить Канадський Арктичний архіпелаг.
- Рельєф материка подібний до Південної Америки. Серед рівнин виділяють: Лаврентійську височину, Центральні та Великі рівнини, Примексиканську низовину. Гори займають третю частину території. Це Кордильєри та Аппалачі.
- Річки мають шикові долини та рівнинний характер. Це — Міссісіпі, Міссурі, Огайо, Маккензі, Колорадо та Колумбія. На материку багато великих озер. Найбільші з них — Великі озера (Верхнє, Гурон, Мічиган, Ері, Онтаріо).

Завдання 1. Нанесіть на контурну карту Північної Америки (с. 27) географічні об'єкти:

Миси	Мерчїсон, Мар'ято, Принца Уельського, Сент-Чарльз
Затоки	Гудзонова, Мексиканська, Аляска, Каліфорнійська

<i>Острови</i>	Гренландія, Ньюфаундленд, Великі Антильські (Куба, Гаїті, Ямайка), Малі Антильські, Канадський Арктичний архіпелаг, Баффінова Земля, Вікторія
<i>Півострови</i>	Лабрадор, Флорида, Каліфорнія, Аляска, Юкатан
<i>Низовини</i>	Примексиканська, Приатлантична
<i>Рівнини</i>	Великі, Центральні
<i>Гори</i>	Кордильєри (г. Мак-Кінлі), Скелясті, Аппалачі
<i>Річки</i>	Міссісіпі, Міссурі, Колумбія, Маккензі, Юкон, Колорадо, Св. Лаврентія
<i>Водоспад</i>	Ніагарський
<i>Озера</i>	Великі (Верхнє, Мічиган, Гурон, Ері, Онтаріо), Велике Солоне, Велике Ведмеже, Велике Невільниче, Вінніпег

Завдання 2. Нанесіть на контурну карту Північної Америки (с. 28) країни та їх столиці.

Держави	Столиці
Канада	Оттава
США	Вашингтон
Мексика	Мехіко

Висновок.

Цікаво знати, що...

- Гудзонова затока — затока у Північній Америці. Названа на честь англійського мореплавця Генрі Гудзона, що досліджував її у 1608 році.
- Гренландія — острів у північно-західній частині Атлантичного океану. У перекладі зі скандинавських мов — «зелена країна». 982 року норман Ерік Рудий відкрив землю, влітку вкрити зеленою рослинністю. Повернувшись на батьківщину, Ерік розповів про цю «Зелену країну». Назва, що спочатку стосувалась невеликої території, з часом поширилась на весь острів.
- Ньюфаундленд — острів в Атлантичному океані, поблизу берегів Північної Америки. Його у 1497 році відкрив англійський дослідник Дж. Кабот і назвав «Нововідкритою землею» — англійською *new* — «новий», *found* — «знайдена», *land* — «земля».

**ПІВНІЧНА АМЕРИКА
ФІЗИЧНА КАРТА**

**ПІВНІЧНА АМЕРИКА
ПОЛІТИЧНА КАРТА**

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Масштаб 1:35 000 000 (в 1 см 350 км)
350 0 350 700 1050 1400 км

ТЕМА. Позначення на контурній карті географічних об'єктів Євразії.

Мета: вчитися позначати на контурній карті основні географічні об'єкти материка; розвивати уміння та навички роботи з географічними картами, нанесення на контурну карту вивчених географічних об'єктів; виховувати акуратність у роботі з контурною картою.

Обладнання: «Фізична карта Євразії», «Політична карта Євразії», контурна карта, кольорові олівці, гумка.

Навчальні досягнення учнів.

Учень знаходить та позначає на контурній карті об'єкти:

миси — Рока, Дежньова, Челюскін, Піай;

моря — Північне, Балтійське, Середземне, Чорне, Азовське, Баренцове, Східносибірське, Жовте, Японське, Охотське, Берингове, Східнокитайське, Південнокитайське, Аравійське;

затоки — Біскайську, Бенгальську, Аденську, Перську, Сіамську, Ботнічну;

протоки — Дарданелли, Босфор, Ла-Манш, Гібралтарську, Зондську, Малаккську, Берингову, Лаперуза;

острови — Великобританія, Ірландія, Сицилія, Шпіцберген, Нова Земля, Сахалін, Японські, Великі Зондські (Калімантан, Суматра, Ява), Малі Зондські, Філіппінські;

півострови — Скандинавський, Піренейський, Апеннінський, Балканський, Кримський, Таймир, Чукотський, Камчатка, Корея, Індокитай, Малакка, Індостан, Аравійський;

гори — Альпи, Піренеї, Апенніни, Карпати, Кримські, Скандинавські, Уральські, Кавказ, Тянь-Шань, Гімалаї (г. Джомолунгма);

рівнини — Східноєвропейську, Західносибірську, Велику Китайську;

низовини — Прикаспійську, Індо-Гангську, Месопотамську;

височину — Середньоруську;

плато — Середньосибірське, Декан;

нагір'я — Тибет, Іранське;

вулкани — Гекла, Етна, Везувій, Ключевська Сопка, Фудзіяма, Кракатау;

пустелі — Каракуми, Гобі, Руб-ель-Халі;

річки — Рейн, Ельбу, Дунай, Дніпро, Дністер, Волгу, Об, Єнісей, Лену, Амур, Хуанхе, Янцзи, Меконг, Ганг, Інд, Євфрат, Тигр;

озера — Женевське, Ладозьке, Каспійське море, Аральське море, Байкал, Балхаш, Мертве море.

держави — Україну, Росію, Німеччину, Францію, Велику Британію, Італію, Китай, Індію, Японію.

ХІД РОБОТИ**✓ Це потрібно знати!**

- Євразія омивається усіма океанами. Близьким сусідом материка є Африка. Материк омивається внутрішніми та окраїнними морями. Серед внутрішніх — Балтійське, Середземне, Чорне, Азовське. До окраїнних належать Баренцове, Берингове, Охотське, Японське, Жовте та ін. Глибоко врізаються в материк Біскайська та Ботнічна затока. До найбільших півостровів належать Таймир, Чукотський, Аравійський, Індокитай, Індостан, Малакка.
- В Євразії рівнини, плато і гори займають приблизно однакову площу. Серед рівнин виділяють Східноєвропейську, Західносибірську, Велику Китайську рівнини, Середньосибірське плато та плато Декан, Індо-Гангську та Месопотамську низовини.
- Серед гір виділяють Піренеї, Альпи, Апенніни, Карпати, Кримські, Кавказькі, Гімалаї, Тянь-Шань та інші.
- До найбільших річок материка зараховують Дунай, Дніпро, Дністер, Лену, Об, Єнісей, Хуанхе, Янцзи, Меконг, Інд, Ганг та Волгу.
- На материка багато озер. Це — Ладозьке, Женевське, Каспійське море, Аральське море, Байкал, Балхаш та Мертве море.

Завдання 1. Нанесіть на контурну карту Євразії (с. 32-33) географічні об'єкти.

<i>Миси</i>	Рока, Дежньова, Челюскін, Піай
<i>Моря</i>	Північне, Балтійське, Середземне, Чорне, Азовське, Баренцове, Східно-Сибірське, Жовте, Японське, Охотське, Берингове, Східнокитайське, Південнокитайське, Аравійське
<i>Затоки</i>	Біскайська, Бенгальська, Аденська, Перська, Сіамська, Ботнічна
<i>Протоки</i>	Дарданелли, Босфор, Ла-Манш, Гібралтарська, Зондська, Малаккська, Берингова, Лаперуза
<i>Острови</i>	Великобританія, Ірландія, Сицилія, Шпіцберген, Нова Земля, Сахалін, Японські, Великі Зондські (Калімантан, Суматра, Ява), Малі Зондські, Філіппінські
<i>Півострови</i>	Скандинавський, Піренейський, Апеннінський, Балканський, Кримський, Таймир, Чукотський, Камчатка, Корея, Індокитай, Малакка, Індостан, Аравійський, Мала Азія
<i>Гори</i>	Альпи, Піренеї, Апенніни, Карпати, Кримські, Скандинавські, Уральські, Кавказ, Тянь-Шань, Гімалаї (г. Джомолунгма)
<i>Рівнини</i>	Східноєвропейська, Західносибірська, Велика Китайська
<i>Низовини</i>	Прикаспійська, Індо-Гангська, Месопотамська
<i>Височину</i>	Середньоруська
<i>Плоскогір'я</i>	Середньосибірське, Декан
<i>Нагір'я</i>	Тибет, Іранське
<i>Вулкани</i>	Гекла, Етна, Везувій, Ключевська Сопка, Фудзіяма, Кракатау
<i>Пустелі</i>	Каракуми, Гобі, Руб-ель-Халі
<i>Річки</i>	Рейн, Ельба, Дунай, Дніпро, Дністер, Волга, Об, Єнісей, Лена, Амур, Хуанхе, Янцзи, Меконг, Ганг, Інд, Євфрат, Тигр
<i>Озера</i>	Женевське, Ладозьке, Каспійське море, Аральське море, Байкал, Балхаш, Мертве море

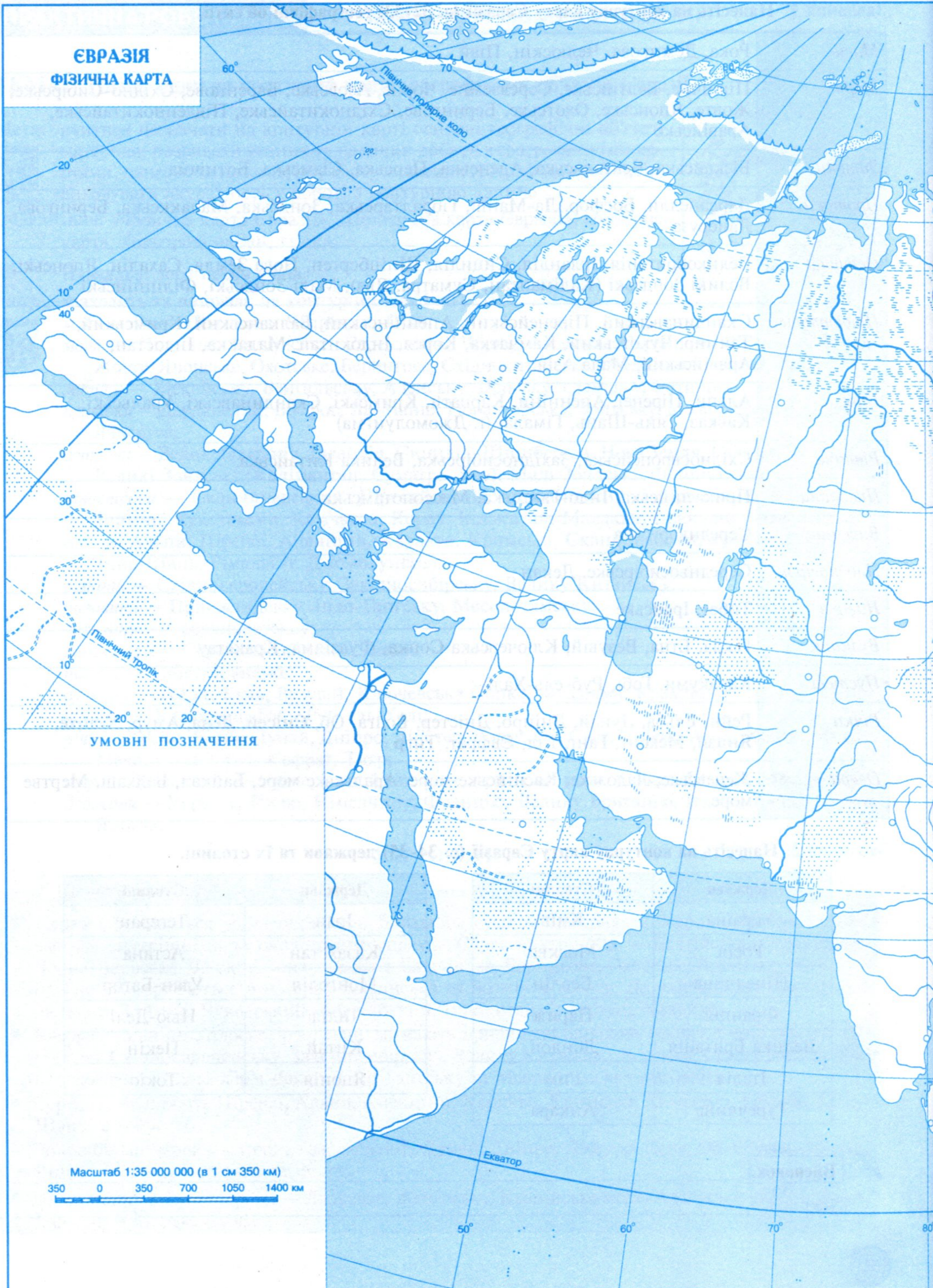
Завдання 2. Нанесіть на контурну карту Євразії (с. 34-35) держави та їх столиці.

Держави	Столиці
Україна	Київ
Росія	Москва
Німеччина	Берлін
Франція	Париж
Велика Британія	Лондон
Італія	Рим
Туреччина	Анкара

Держави	Столиці
Іран	Тегеран
Казахстан	Астана
Монголія	Улан-Батор
Індія	Нью-Делі
Китай	Пекін
Японія	Токіо

Висновок.

ЄВРАЗІЯ ФІЗИЧНА КАРТА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Масштаб 1:35 000 000 (в 1 см 350 км)

350 0 350 700 1050 1400 км

ЄВРАЗІЯ
ПОЛІТИЧНА КАРТА

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

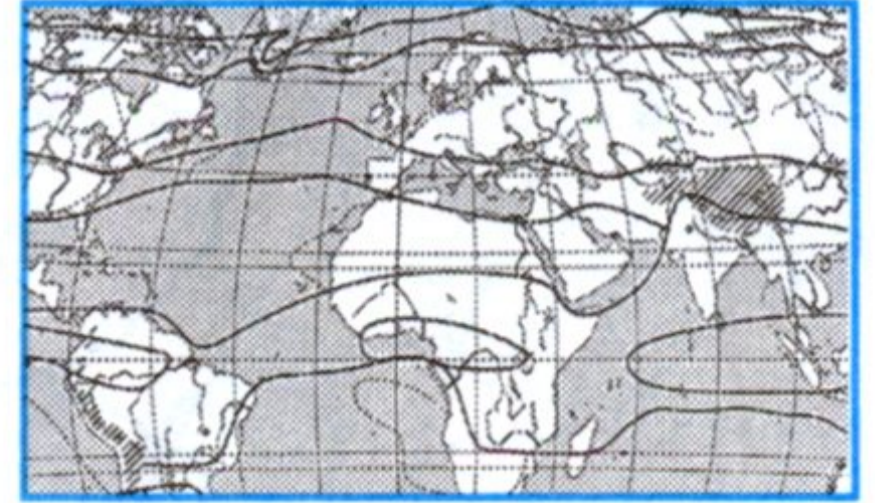
Масштаб 1:35 000 000 (в 1 см 350 км)
350 0 350 700 1050 1400 км

ТЕМА. Визначення типів клімату у межах помірною кліматичного поясу Євразії за допомогою кліматичних діаграм.

Мета: формувати практичні навички складання порівняльної характеристики на основі тематичних карт, вміння аналізувати кліматичні діаграми та робити висновки про типи клімату; удосконалювати навички пояснення причин зміни погоди; виховувати акуратність під час роботи з картами.

Обладнання: «Кліматична карта Євразії», «Карта кліматичних поясів та областей світу», кліматичні діаграми, контурна карта, кольорові олівці, гумка.

Навчальні досягнення учнів.

Учень наводить приклади типів клімату; характеризує чинники його формування, кліматичні пояси та області материка.

ХІД РОБОТИ

✓ Це потрібно знати!

- У помірному кліматичному поясі Євразії, в якому добре видно зміну типів клімату у напрямі із заходу на схід, виділяють чотири типи клімату:
 - 1) *морський* — з м'якою зимою, похмурих літом, великою кількістю опадів;
 - 2) *помірно континентальний* — з теплим літом, холодною морозною зимою; на зміну ясним сонячним дням узимку приходить відлига, а влітку небо вкривається хмарами, йдуть дощі;
 - 3) *континентальний* — влітку повітря прогрівається до високої температури, зате взимку охолоджується до $-50\text{ }^{\circ}\text{C}$ і нижче; взимку снігу випадає мало, і поверхня промерзає на значну глибину;
 - 4) *мусонний* — з його головною особливістю — чіткою зміною повітряних мас за сезонами.

Завдання 1. Дайте визначення понять:

Ізотерми — _____

Кліматичний пояс — _____

Завдання 2. Нанесіть на контурну карту (с. 39) кліматичні пояси та області Євразії.

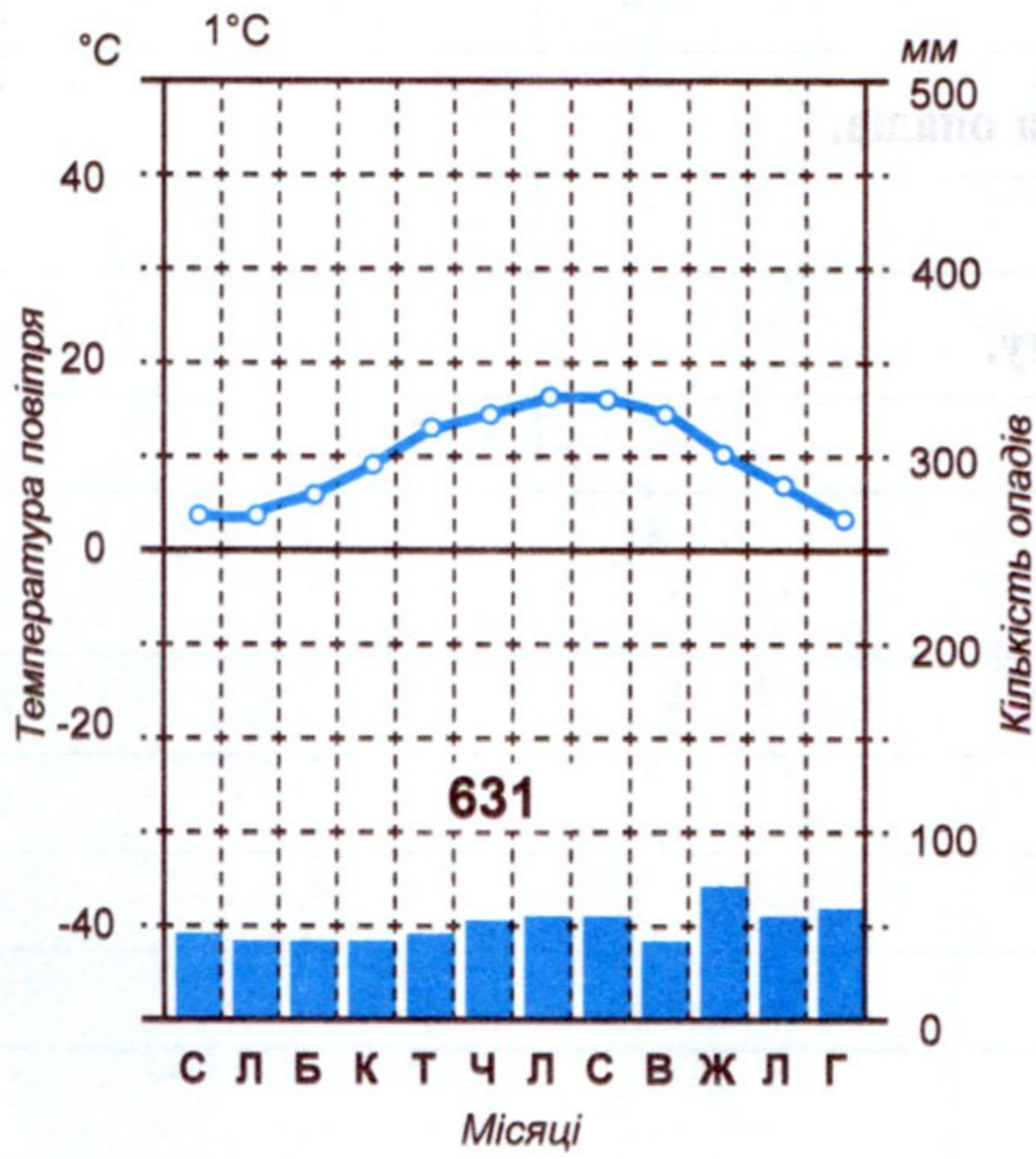
Завдання 3. Поясніть, чому в помірному поясі Євразії виділяють чотири типи клімату. Назвіть їх.

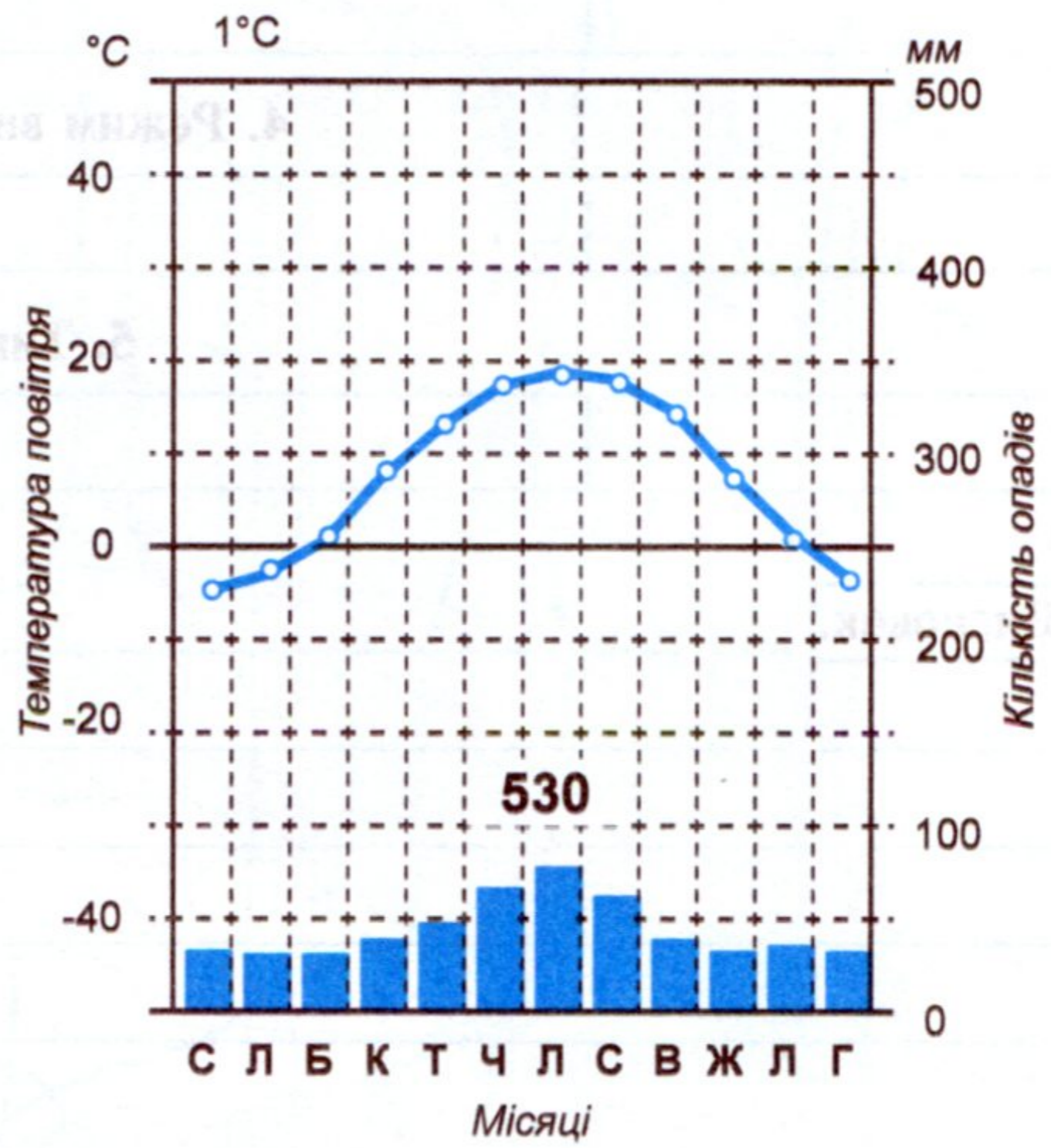
Завдання 4. Який тип клімату помірного поясу відображають кліматичні діаграми? Заповніть таблицю.

I ВАРІАНТ

№ 1

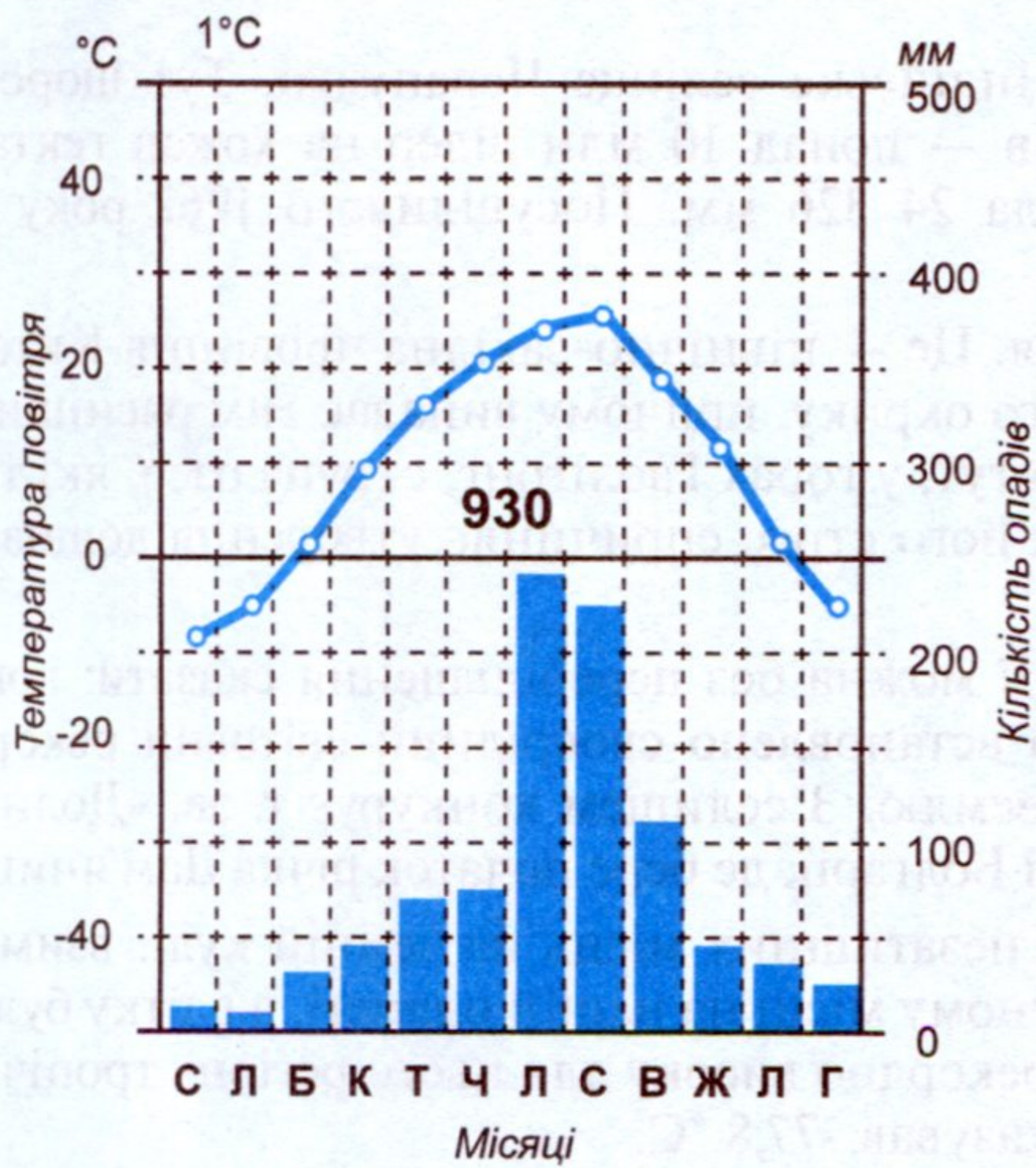

№ 2

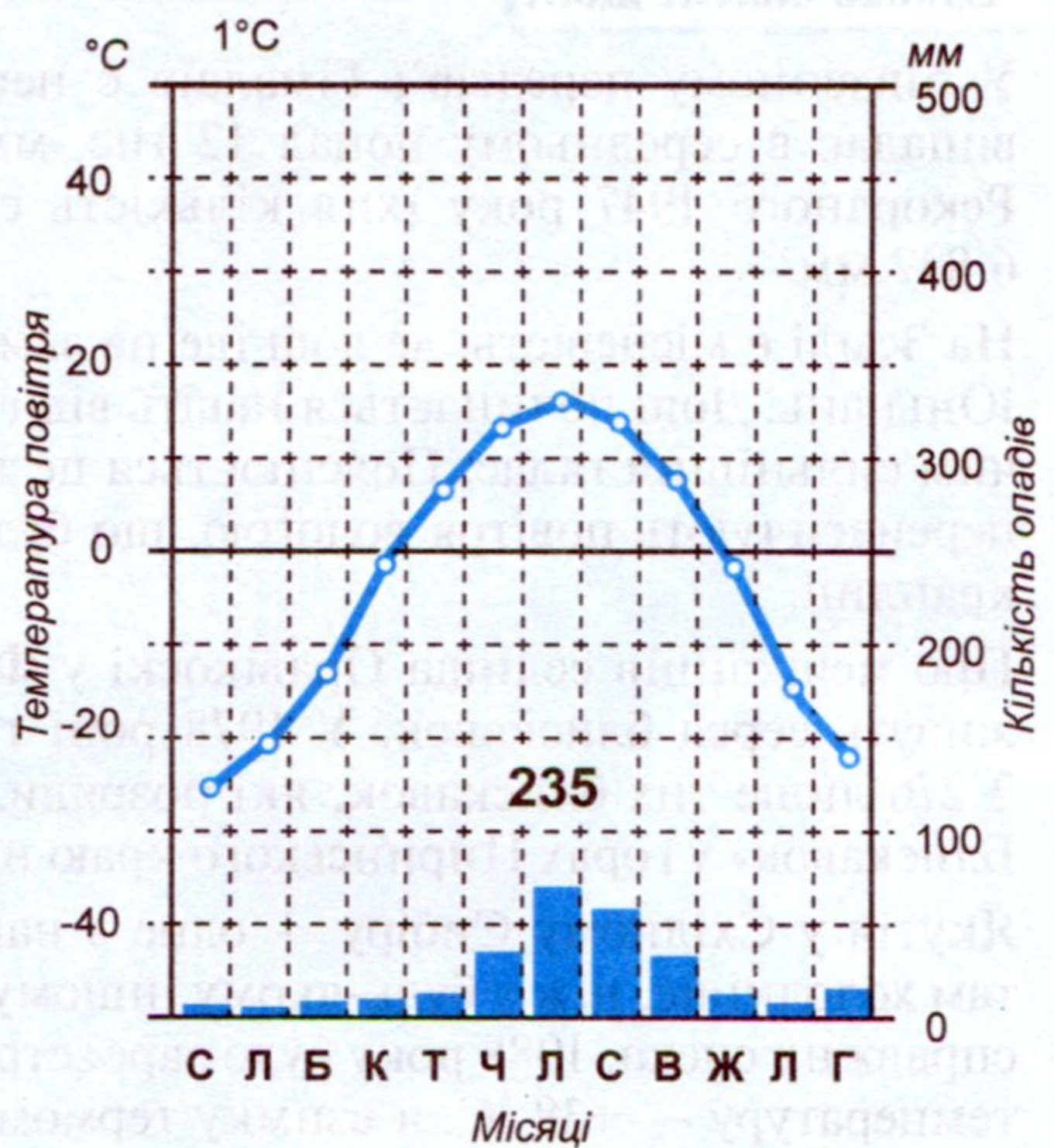

II ВАРІАНТ

№ 1

№ 2

1. Середня температура січня

--	--	--	--

2. Середня температура липня

--	--	--	--

3. Річна кількість опадів.

--	--	--	--

4. Режим випадання опадів.

--	--	--	--

5. Тип клімату.

--	--	--	--

Висновок.

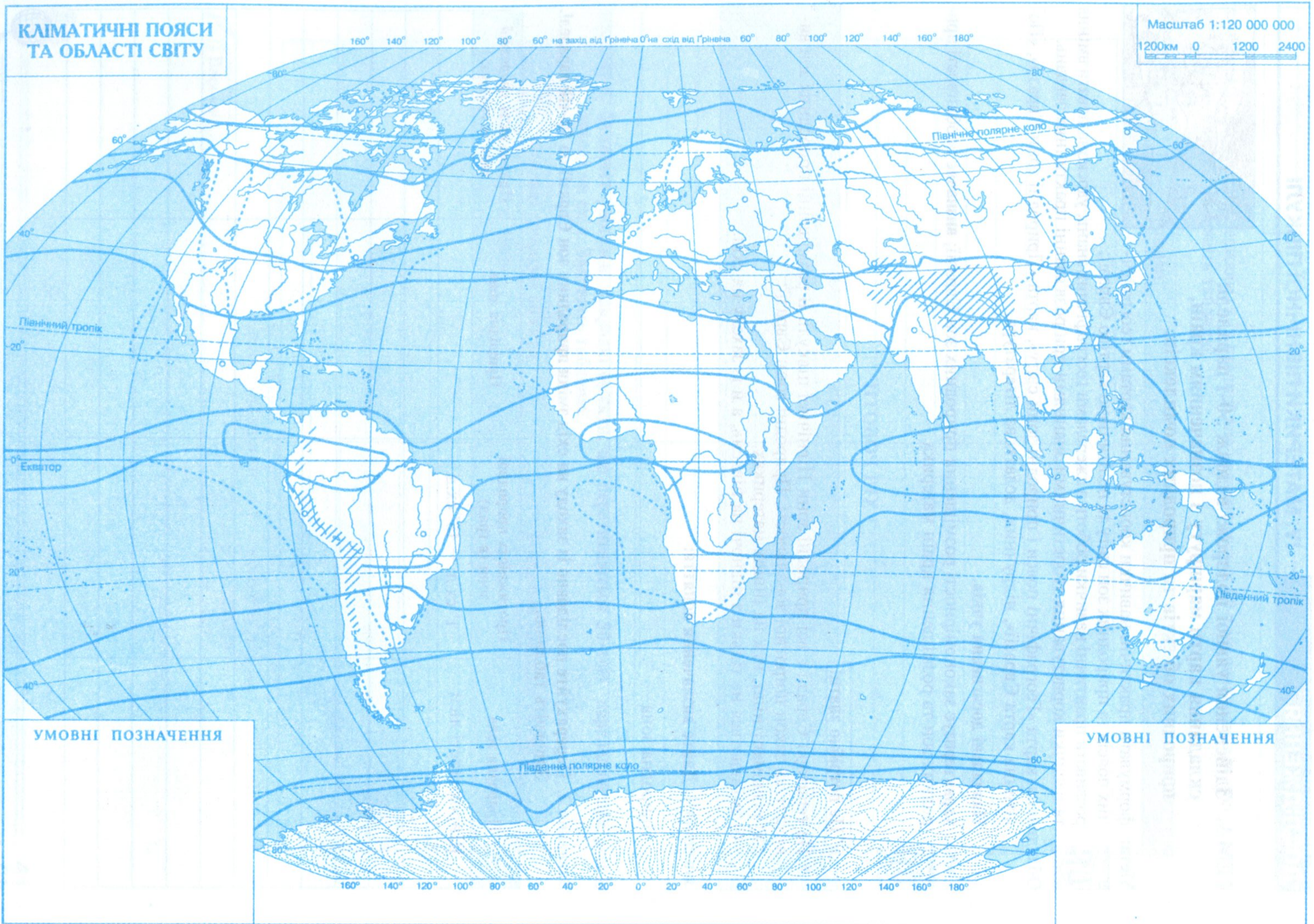
Цікаво знати, що...

- У південному передгір'ї Гімалаїв є невелике індійське селище Черапуджі. Тут щороку випадає в середньому понад 12 тис. мм опадів — понад 10 млн відер на кожен гектар. Рекордного 1947 року їхня кількість становила 24 326 мм. Посушливого 1962 року — 6 847 мм.
- На Землі є місцевість, де дощ іде на замовлення. Це — північно-західна провінція Китаю Юньнань. Дощ починається навіть від голосного окрику, причому випадає тим рясніший, чим сильніший галас. Пояснюється це тим, що тут, у горах Гаолігонг, є група озер, які так перенасичують повітря вологою, що будь-який його струс спричиняє утворення дощових краплин.
- Про мешканців селища Оравікоскі у Фінляндії можна без перебільшення сказати: вони живуть серед блискавок. У 1978 році тут було встановлено своєрідний світовий рекорд: 2 276 лише тих блискавок, які розрядилися в землю. З селищем конкурує т. зв. «Долина Блискавок» у горах Пиринського краю на півдні Болгарії, де бере початок річка Дам'яниця.
- Якутія у Східному Сибіру — одне з найбільш незатишних місць на земній кулі: взимку там холодніше, ніж у будь-якому іншому населеному місці на нашій планеті, а влітку буває справжня спека. 1988 року було зареєстровано рекордно високу для цього регіону тропічну температуру — +38 °С, а взимку термометр показував -77,8 °С.
- Гроза з градом, яка пройшла у 1968 році над декількома районами Бангладеш, забрала за офіційними даними життя 92 людей. Вони були вбиті градинами, що летіли на землю зі швидкістю 200 км/год. Найбільша з градин важила понад кілограм.

КЛІМАТИЧНІ ПОЯСИ ТА ОБЛАСТІ СВІТУ

Масштаб 1:120 000 000
1200км 0 1200 2400

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

ТЕМА. Позначення географічних об'єктів та течій океанів на контурній карті (виконується поетапно під час вивчення кожного океану).

Мета: навчитись позначати основні географічні об'єкти Світового океану; поглиблювати вміння та навички нанесення географічних об'єктів на контурну карту; виховувати старанність, акуратність в роботі з контурною картою.

Обладнання: фізична та контурна карти світу, кольорові олівці, гумка.

Навчальні досягнення учнів.

Учень показує на контурній карті об'єкти географічної номенклатури:

моря — Берингове, Охотське, Японське, Південнокитайське, Філіппінське, Аравійське, Гренландське, Норвезьке, Біле, Карське, Баренцове;

протоки — Берингову;

затоки — Бенгальську, Перську;

канали — Панамський, Суецький;

острови — Гавайські, Туамоту, Маріанські, Японські, Філіппінські, Великі Зондські (Калімантан, Суматра, Ява), Ісландію, Бермудські, Зеленого Мису, Шрі-Ланку;

глибоководні жолоби — Маріанський, Філіппінський, Зондський;

підводні хребти та підняття — Північноатлантичний, Південноатлантичний, Західноіндійський, Аравійсько-Індійський, Центральноіндійський, Ломоносова, Менделєєва, Південнотихоокеанське, Східнотихоокеанське;

течії — Північну Пасатну, Південну Пасатну, Куросію, Течію Західних Вітрів, Каліфорнійську, Перуанську, Гольфстрім, Північноатлантичну, Канарську, Лабрадорську, Мусонну, Мадагаскарську, Трансарктичну.

ХІД РОБОТИ

Це потрібно знати!

- Майже 3/4 поверхні нашої планети займають океани. У різних частинах Світового океану солоність не однакова. Вона залежить здебільшого від співвідношення атмосферних опадів і випаровування. Змінюється з глибиною і температура поверхневих вод. У Світовому океані розрізняють чотири типи водних мас, що утворюються в результаті нерівномірного надходження сонячного тепла на різних широтах і впливу атмосфери — екваторіальні, тропічні, помірні та полярні.
- Води Світового океану рухаються за допомогою вітру. Він спричиняє горизонтальний рух поверхневих вод, тобто течії. У Світовому океані зафіксовано теплі та холодні океанічні течії.

<i>Теплі океанічні течії</i>	<i>Холодні океанічні течії</i>
Гольфстрім	Перуанська
Північноатлантична	Канарська
Мусонна	Сомалійська
Південна Пасатна	Лабрадорська
Північна Пасатна	Течія Західних вітрів

Завдання 1. Дайте визначення понять:

Море — _____

Затока — _____

Протока — _____

Острів — _____

Півострів — _____

Завдання 2. Нанесіть на контурну карту Світового океану (с. 44-45) географічні об'єкти.

<i>Географічні об'єкти</i>	<i>Назви географічних об'єктів</i>
Моря	Берингове, Охотське, Японське, Жовте, Південнокитайське, Філіппінське, Коралове, Фіджі, Тасманове, Чорне, Середземне, Карибське, Саргасове, Східносибірське, Чукотське, Норвезьке, Лаптевих, Баффіна, Бофорта, Аравійське, Гренландське, Норвезьке, Біле, Карське, Баренцове, Червоне
Затоки	Бенгальська, Перська, Гудзонова, Гвінейська, Аляска, Мексиканська, Каліфорнійська, Біскайська, Велика Австралійська
Протоки	Берингова, Гібралтарська, Мозамбікська, Дрейка, Девісова, Магелланова
Канали	Панамський, Суецький
Острови	Алеутські, Гавайські, Туамоту, Маріанські, Курильські, Сахалін, Японські, Філіппінські, Великі Зондські (Калімантан, Суматра, Ява), Ісландія, Шпіцберген, Північна Земля, Новосибірські, Ірландія, Канарські, Великі Антильські, Бермудські, Зеленого Мису, Шрі-Ланка, Гренландія, Канадський Арктичний архіпелаг, Куба, Нова Земля, Нова Зеландія, Вогняна Земля, Нова Гвінея, Великобританія
Глибоководні жолоби	Маріанський, Філіппінський, Зондський, Пуерто-Рико, Алеутський
Підводні хребти та підняття	Північноатлантичний, Південноатлантичний, Західноіндійський, Аравійсько-Індійський, Ломоносова, Менделєєва, Південнотихоокеанське, Східнотихоокеанське
Течії	Північна Пасатна, Південна Пасатна, Куросіо, Течія Західних Вітрів, Каліфорнійська, Перуанська, Гольфстрім, Північноатлантична, Канарська, Лабрадорська, Мусонна, Мадагаскарська, Трансарктична, Норвезька, Східногренландська

 Висновок. _____

СВІТОВИЙ ОКЕАН

Масштаб 1:125 000 000 (в 1 см 1 250 км)

1250 0 1250 2500 3750 км

У М О В Н І

ПІВНІЧНИЙ ЛЬОДОВИТИЙ ОКЕАН

на схід і на захід від Гвінеяна

Північний полюс

Північне полярне коло

Масштаб 1:70 000 000

Південне полярне коло

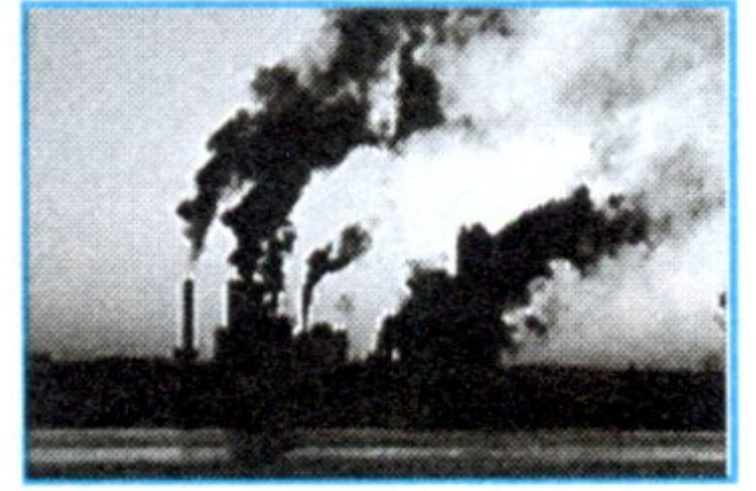
ЗНАЧЕННЯ

ТЕМА. Шляхи розв'язання екологічних проблем.

Мета: формувати практичні навички в галузі природоохоронної діяльності; розвивати вміння працювати комплексно з картографічним матеріалом та додатковими джерелами; виховувати любов і шанобливе ставлення до довкілля.

Обладнання: «Фізична карта світу», контурна карта, кольорові олівці, гумка.

Навчальні досягнення учнів.

Учень називає основні види забруднення навколишнього середовища та джерела їх походження; наводить приклади забруднення довкілля; пояснює причини такого забруднення; знаходить на карті забруднені території; порівнює небезпечність різних видів забруднення; робить висновки про необхідність збереження природи Землі та раціонального природокористування.

ХІД РОБОТИ**✓ Це потрібно знати!**

- Забруднення — надходження до природного середовища в результаті процесів або діяльності людини твердої, рідкої, газоподібної або живої речовин, а також їхніх сумішей, різних видів енергії та їхніх сумішей у кількості, що перевищує екологічно допустимий рівень.
- Види забруднення:
 - а) фізичне;
 - б) хімічне;
 - в) біологічне.
- Джерела забруднення — будь-які об'єкти виробничої та побутової діяльності людей, деякі явища природи.
- Об'єкти забруднення:

прямі —	атмосфера,
	вода,
	грунт;
непрямі —	рослини,
	тварини,
	мікроорганізми.

Завдання 1. Дайте визначення понять:

Географічне середовище — _____

Екологія — _____

